

**TAIDE-
YLIOPISTO**

X KUVATAIDEAKATEMIA

Banksyn graffitisarja 2024 – Teosten tulkintatavat ja niiden esiin nostamat
diskurssit The Guardian -lehden verkkosivuilla elokuussa 2024

Ella Hako

Taiteen kandidaatin opinnäytetyö

Nykytaiteen historian ja teorian kandidaattiohjelma

Taideyliopiston kuvataideakatemia

Ohjaaja: Riikka Haapalainen

27.3.2026

TEKIJÄ Ella Maria Emilia Hako	KOULUTUSOHJELMA Nykytaiteen historian ja teorian ohjelma
TYÖN NIMI Banksyn graffitisarja 2024 – Teosten tulkintatavat ja niiden esiin nostamat diskurssit The Guardian -lehden verkkosivuilla elokuussa 2024	SIVUMÄÄRÄ 44
TIIVISTELMÄ Taiteilija Banksy maalasi Lontoon kaduille yhdeksän graffitimaalausta peräkkäisinä päivinä 5.–13.8.2024. Tekijän kuuluisuus ja graffitien tiuha ilmestymistähti herätti keskustelua ja uutisoitua. Tässä tutkielmassa tarkastelen Banksyn vuonna 2024 elokuussa tekemää yhdeksän teoksen graffitisarjaa The Guardian -lehden verkkosivuilla julkaistujen tekstien avulla. Tutkielmassani kysyn, miten teoksia tulkitaan, ja millaisia diskursseja niissä ilmenee The Guardianin teksteissä. Aineistoni kattaa 17 The Guardian -lehden verkkosivuilla julkaistua tekstiä, jotka liittyvät elokuun graffitisarjaan. Tekstilajeja on laajalti mielipidekirjoituksesta uutisraportteihin. Tutkimusmenetelminä toimivat diskurssi- ja sisällönanalyysi. Tutkielmani osoittaa, kuinka Banksyn aikaisempi taiteellinen ilmaisu ja ura loivat raamit uusien teosten tulkinnolle. Nopealla ja tiheällä graffitien teolla, teoskuvien jakamisella sosiaaliseen mediaan, nimeämättä jättämisellä ja yksinkertaisella muotokielellä. Aineistosta korostuivat teostulkinnat, jotka liittyivät ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin tapahtumiin, kuten vaaleihin, konflikteihin ja ilmastonmuutokseen. Teostulkintojen tärkeinä osana olivat eläinaiheet, paikkasidonnaisuus sekä taiteellinen ilmaisu. Tulkinnat teosten aiheista, tekniikasta ja vastaanotosta vaihtelivat taiteen kentän toimijoiden kesken. Keskeinen diskurssi teksteissä oli Banksyn graffitien erityinen asema, jossa niiden rahallinen arvo ja taidemarkkinoiden intressit ohjailevat teoksiin suhtautumista. Tästä syystä Banksyn graffiteja ei nähty laittomana vandalismina, vaan suojeltavina teoksina, jotka pyritään säilyttämään muuttumattomina tai siirtämään julkisesta tilasta pois, niin sanotusti turvaan. Vaikka Banksy toimintatavoiltaan on osana graffitikulttuuri, hänen maalauksensa nousevat silti erityislaatuisen asemaan. Tämä haastaa katutaiteen alkuperäiset periaatteet ja herättää kysymyksen siitä, kenelle julkiseksi tarkoitettu taide lopulta kuuluu?	
ASIASANAT: Banksy, graffitikulttuuri, katutaide, sisällönanalyysi, diskurssianalyysi, teosanalyysi, nykytaiteen tutkimus, kaupunkitila, The Guardian	

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Tutkimuksen tausta	3
2.1 <i>Graffitisarjan yhdeksän teosta</i>	3
2.2 <i>Tutkimuskysymys ja -rakenne.....</i>	12
2.3 <i>The Guardianin tekstit aineistona – tausta ja konteksti</i>	13
2.4 <i>Tutkimusmenetelmä ja -aineisto</i>	15
3. Kirjallisuutta	17
4. Käsittelykappalet	18
4.1 <i>Banksyn kaanon.....</i>	18
4.2 <i>Teostulkinnat & tematiikka: mitä ja mistä syystä</i>	21
4.3 <i>Banksy ja graffititaide.....</i>	30
5. Johtopäätökset	37
Lähteet.....	39
Tutkimusaineisto.....	42

1. Johdanto

Banksy on pseudonyymi brittiläiselle taiteilijalle, joka pitää todellisen identiteettinsä salassa. Banksy on tunnettu katutaiteesta, poliittisista kannanotoista sekä taiteellisista interventioista. Reuters uutisoi selvittäneensä Banksyn henkilöllisyyden keväällä 2026, heidän mukaansa tämä olisi henkilö Robin Cunningham, josta hän olisi muuttanut nimekseen David Jones. Banksyn reaktio asiaan välitettiin taiteilijaa edustavan Pest Control Officen¹ kautta, joka kertoi, että Banksy on päättänyt olla sanomatta mitään. Myös Banksyn asianajaja Mark Stephens kommentoi; etteivät monet Reutersin tiedot pidä paikkaansa.² Arveluihin kannattaa suhtautua mahdollisella varauksella.

Vuonna 2019 tehdyn kyselyn mukaan Banksy valittiin kotimaansa Ison-Britannian suosituimmaksi taiteilijaksi.³ Samoin vuonna 2017 taitelijan teos *Balloon girl* (2002), jossa tytön hahmo kurkottaa kohti sydämenmuotoista ilmapalloa, valittiin brittikansan suosikkiteokseksi.⁴ *Balloon girl* on vuonna 2002 Lontooseen maalattu graffititeos, joka on ilmestynyt myöhemmin muissa sijainneissa sekä eri teosmuodoissa, kuten maalauksissa. Nämä tunnustukset osoittavat Banksyn suosiota ja yleisön tunnustusta, jota taiteilija on viime vuosina niittänyt kotona ja ulkomailla. Banksy ottaa usein teoksillaan vahvasti kantaa yhteiskunnallisiin aiheisiin, unohtamatta tunnettuja eläinhahmojaan, kuten esimerkiksi apinoita ja rottia. Etenkin graffitimaalaukset saattavat ilmestyä yhtäkkiä katukuvaan ympäri maailmaa. Banksy on maalannut teoksiaan myös konfliktialueille, kuten Ukrainaan ja Palestiinaan. Näistä syistä Banksyn teosten ilmestyminen ylittää usein uutiskynnyksen niin brittiläisessä kuin kansainvälisessäkin mediassa.

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen Banksyn vuonna 2024 kesällä tekemää graffitisarjaa, joka sisälsi yhdeksän eläinaiheista graffitimaalausta Lontoossa. Maalaukset ilmestyivät yksitellen eri puolille kaupunkia. Tapahtumasarja herätti median huomion ja teosten ilmestymisestä raportoitiin kiivaaseen tahtiin. Brittilehti The Guardian tuotti verkkosivuilleen 19 tekstiä ja artikkelia liittyen Banksyn vuoden 2024 elokuusiin graffititeoksiin.

¹ Pest Control Office on Banksyn perustama toimija/yritys, jonka kautta hän viestii ulkomaailmaan. Pest Control Office myös toimii Banksyn teosten aitouden virallisena varmistajana.

² Gardner, Pearson, Morrison, Reuters, 13.3.2026.

³ Jones, BBC, 15.7.2019.

⁴ BBC, 26.7.2017.

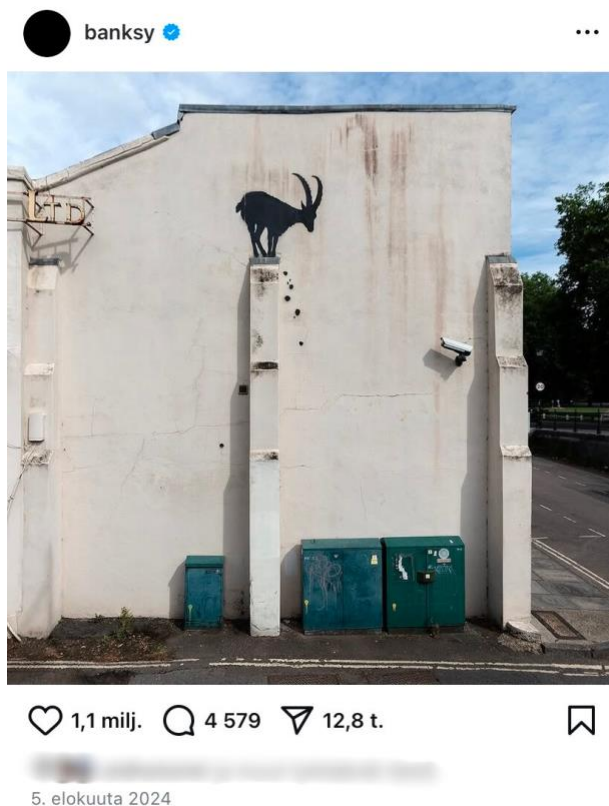
Tutkielmassani havainnoin näitä yhdeksää graffititeosta tutkien teoksia The Guardianin verkkosivuilla julkaistujen tekstien ja artikkelien avulla. Tekstit tarjoavat kuin lukulasit tai raamit, joiden läpi tarkastelen teoksia. Haluan tutkielmassani pureutua siihen, kuinka taiteesta uutisoidaan ja kirjoitetaan sellaisten teosten, kuten Banksyn graffitisarjan yhteydessä, jossa teokselle ei tarjota valmista kontekstia, edes nimeä. Kun teoksia ei nimetty, sai se monet pohtimaan, mitä taiteilija haluaa teoksillaan kertoa. Uutisointi ja aiheesta kirjoittaminen pyrki täyttämään tämän avoimen kysymyksen.

Kiinnostukseni aiheeseen on kuplinut hiljalleen kannen alla, pidempään kuin olen sitä tietoisesti ajatellut tutkimusaiheeksi. Kesä 2024 oli käännteentekevää aikaa. *Embassy of EGS* -näyttely Didrichsenin taidemuseossa teki merkittävimmän muutoksen tapaan tarkastella graffitikulttuuria ja –maalauksia. Merkittävyyttä nostatti pääsy osaksi Didrichsenin museonhenkilökuntaa ja oppaita, jolloin olin mukana tiiviisti näyttelyssä. Tarkempi tutustuminen graffitikulttuuriin ja taiteilija EGS:n uraan opettivat paljon ja avasivat kiinnostukseni tarkastella graffititaidetta ja –kulttuuria tarkemmin.

2. Tutkimuksen tausta

2.1 Graffitisarjan yhdeksän teosta

Banksy julkaisi Instagram-tililleen kuvan graffitimaalauksesta maanantaina elokuun 5. päivä (kuva 1). Kyseessä ei ole pienellä yleisölle suunnattu julkaisu, vaan Banksyllä on Instagram-tilillään yhteensä 13,2 miljoonaa seuraajaa.⁵ Kuvassa sarvipäinen vuohi tasapainottelee korkealla talon seinustalla, sen jalat ovat asettuneet tiiviisti yhteen talon rakenteessa olevan kiinteän tolpan päälle. Katsoja voi nähdä muutaman maalatun kivenmurikan tippuvan tolpan päältä alas. Banksy on hyödyntänyt tyylilleen uskollisesti sapluunan käyttöä vuohen siluetin maalauksessa, sen selkeiden ääriviivojen piirtyessä seinustaan.

1. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

⁵ Banksyn Instagram seuraajien määrä 11.11.2024.

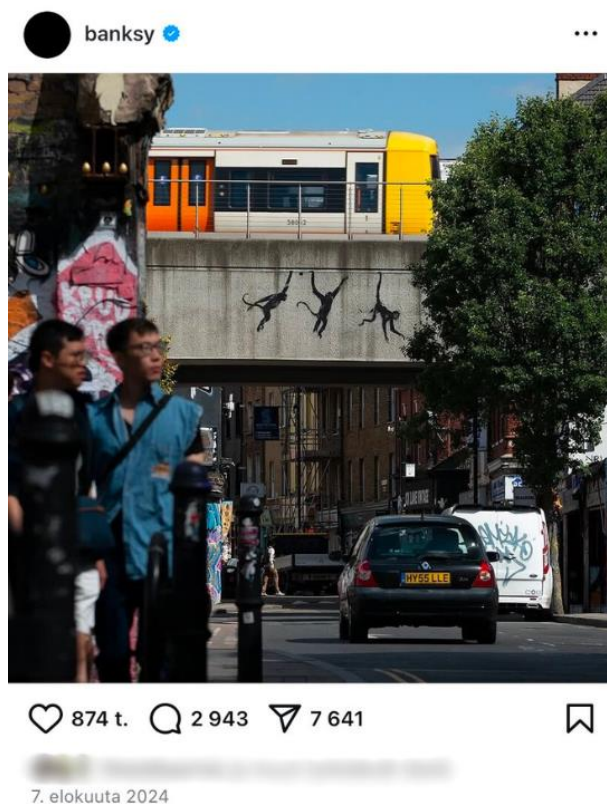
Seuraavana päivänä, 6. elokuuta, ilmestyy kuva elefanttikaksikosta (kuva 2). Maalauksessa elefantit kurkottavat kärsillään toisiaan kohti. Kaksikko on maalattu kahden umpeen muuratun ikkunan kehyksiin useamman metrin korkeuteen katutasosta. Toimittaja Zainab Haji The Guardianista raportoi teoksesta samana iltana.⁶ Ensimmäisten uutisten keskiössä on välittää tietoa tapahtumista: mitä ja missä tapahtuu. Ensimmäinen maalaus löytyi läheltä Kew Bridge -siltaa Richmondista, toinen taas Chelsea asuinalueelta Lontoossa. Kuin kellonlyönti seuraavana päivänä, elokuun 7., ilmestyy kolmas teos (kuva 3). Tällä kertaa maalattu apinakolmikko viilettää sillan kyljessä, joka ylittää Brick Lane -kadun. Apinat ovat heilauttamassa kehoaan joko käsiensä tai häntänsä avulla, kehojen asettelu antaa vaikutelman eteenpäin suuntautuvasta liikkeestä. Tuntuu kuin apinat olisivat muiden kaupunkilaisten tapaan ylittämässä alla kulkevaa katuja. Koska apinat on maalattu kaupungin junasillan kylkeen, antaa teoksen sijainti tunnun liikkeestä ja sykkivästä kaupungista.

2. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

⁶ Haji, The Guardian, 6.8.2024.

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

3. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

Sarjan neljäs teos (kuva 4) on maalattu satelliittilautaseen, joka sijaitsee matalan rakennuksen katolla. Satelliittilautasessa musta susi on pää pystyssä ulvomassa kohti taivaita. Teos sointuu kiinnostavasti osaksi ympäristöään, jossa rakennusten seinämät pursuavat erilaisia graffiteja ja tagejä. Valkoisen satelliittilautasen symmetrisen pyöreä muoto luo mielikuvan kuusta. Banksy julkaisi teoskuvan Instagramiin 8.8. Susi on maalattu erilliseen irrotettavaan esineeseen, eikä suoraan infrastruktuuriin, kuten siltaan tai rakennuksen seinään. Tämä seikka on tärkeä, sillä susiteos oli ensimmäisen teossarjasta, jonka tuntematon henkilö irrotti vain muutaman tunnin kuluttua sen valmistumisesta.⁷ Tapauksesta

⁷ Voiko julkiselle paikalle maalattua graffititeosta omistaa, ja voidaanko sitä siis sen takia varastaa. Tapahtuuko silloin varkaus koko yhteisöltä ja yleisöltä, jonka nautittavaksi teos oli mahdollisesti tarkoitettu. Tästä enemmän käsittelyluvussa 4.3.

uutisoi The Guardianista uutistoimittaja Mabel Banfield-Nwachi samana elokuun kahdeksantena klo 16.38 (CEST).⁸

4. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

Perjantaina 9.8. Itä-Lontoon Walthamstown kaupunginosassa kalaputiikin, *Bonnors fishbar* -liikkeen yläpuolelta löydettiin maalaus kahdesta pelikaanista nauttimassa kalaa (kuva 5). Tästä teoksesta julkaistiin kuva Banksyn Instagram sivulle samana päivänä. Toinen pelikaaneista on siivet levällään ja nokka auki nappaamassa ilmassa lentävää kalan hahmoa. Seuraavana päivänä ilmestyi teos venyttelevästä kissasta, josta Banksy julkaisi kuvan 10.8. (kuva 6). Suurikokoisen kissan siluetti on maalattu mainostaulun pinnalle, jossa näkyy kyltin rapistunut puinen pinta ja erilliset puulevyt, jotka muodostavat mainostaulun. Kissa on maalattu puoleen väliin taulua ja yltää noin kahden levyn mitalle.

⁸ Banfield-Nwachi, The Guardian, 8.8.2024.

Mainostaulun reunat ja sitä ympäröivät köynnökset luovat kuin kehykset teokselle. Kuten satelliittilautaseen maalattu susi, myös maalaus kissasta siirrettiin sen alkuperäiseltä paikalta. Mainostaulun levyt olivat irrotettavissa mahdollistaen näin teoksen siirtämisen.

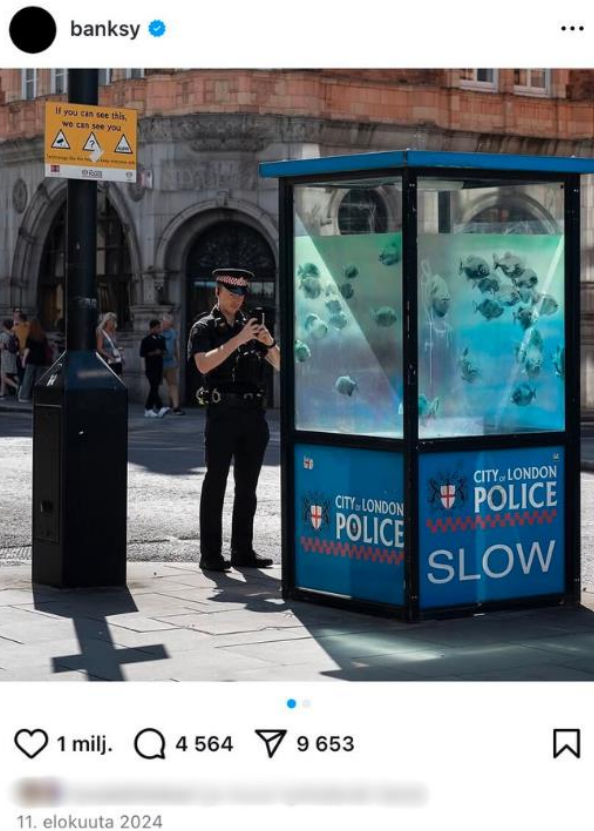

5. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025
Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

6. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025
Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

Teossarja sai jatkoa 11.8., kun maalattu piraijaparvi ilmestyi Lontoon poliisin puhelinkoppiin (kuva 7), sekä kuva tästä Banksyn sosiaaliseen mediaan. Teoksen kalaparvi on asetettu puhelinkopin ikkunalasin kohdille, joka luo vaikutelman veden läpikuultavuudesta valon läpäistessä lasin. Näin koppi muuntautuu kuin urbaanin kaupunkialueen keskellä sijaitsevaksi akvaarioksi kuulaan turkoosine väreineen. Jälleen esimerkki siitä, kuinka teoksen paikka on merkittävässä osassa teoksen luonnetta ja kokonaisuutta.

7. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

Sarjan toiseksi viimeinen teos oli kookas sarvikuono, joka maalattiin tiiliseinämään (kuva 8). Banksy julkaisi siitä kuvan 12.8. Teokselle merkittävässä asemassa oli seinustan viereen parkkeerattu auto, jonka päälle sarvikuono on kuin kiipeämässä tai jonka kanssa eläimen voi katsoa miltei parittelevan. Tullessa sarjan loppua kohti journalistit ovat kiinnittäneet huomiota Banksyn toimintatapoihin, ja sarvikuonoteoksen uutisartikkelin yhteydessä mainitaankin, kuinka taiteilijalla on ollut tapana julkaista uusi teoskuva Instagram-sivullaan suunnilleen samaan aikaan – kello yksi iltopäivällä.⁹

⁹ The Guardian, 12.8.2024.

banksy

...

1,5 milj. 7 662 16,7 t.

12. elokuuta 2024

8. Näyttökuva Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

9. Näyttökuvaa Banksyn Instagram sivulta 24.1.2025

Lähde: <https://www.instagram.com/banksy/>

Yhdeksäs teos lopettaa sarjan yhdistämällä useammat eläinlajit yhteen kuvaan. Banksy esitteli sosiaalisessa mediassaan siitä kuvan 13.8. Teos maalattiin Lontoon eläintarhan peltiseen oveen, jossa gorillan siluetti nostaa ovea kuin verhoa, päästäen näin muita eläimiä vapauteen. Tulkinnanvaraista on, mitä eläinlajeja teoksessa todistamme, mutta mahdollisesti siitä voi löytää papukaijan, perhosia, lepakoita, kolibrin ja hylkeen suuntaavan vapauteen. Ei tule unohtaa oven varjossa piileskeleviä loistavia silmäpareja, otuksia, jotka mahdollisesti odottavat vuoroaan päästä vapaaksi.

2.2 Tutkimuskysymys ja -rakenne

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen englantilaisen taiteilijan Banksyn graffitisarjaa, johon kuuluu edellä mainitsemani yhdeksän graffitimaalausta. Vuonna 2024 elokuun 5.–13. päivinä Banksy maalasi yhdeksän teosta vuorotellen peräkkäisinä päivinä eri puolille Lontoota. Taiteilija merkitsi teokset tekemikseen sosiaalisen median kautta julkaisten omalla Instagram-tilillään kuvan teoksesta. Ei kestänyt kauan ennen kuin uusien teosten sijainnit tulivat yleiseen tietoon, joko sosiaalisen median tai uutisoinnin välityksellä. Tämä teosten yllätyksellinen ja ajallisesti lähekkäinen ilmestyminen, sekä niistä aiheutuva teosetsintä nostivat teosten saamaa huomiota. Teosten herättämästä huomiosta ja vilkkaasta keskustelusta johtuen, lähdän tutkimaan Banksyn teossarjaan liittyvää kirjoittamista ja uutisointia, ja kuinka graffiti- tai katutaiteen tapahtumien välittäjänä ja tiedottajana toimivat verkossa julkaistut tekstit ja uutisartikkelit. Sosiaalisen median vaikutusta ja voimaa ei tule unohtaa, mutta tutkimuksen rajallisuuden takia se jää tällä kertaa käsittelemättä.

Tutkielman tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. **Miten** Banksyn 2024 elokuun graffitisarjan teoksia tulkitaan sekä miten niistä kirjoitetaan The Guardian - verkkolehden teksteissä elokuussa 2024?
2. **Millaisia** diskursseja, teemoja ja merkityksiä teoksiin ja teossarjaan teksteissä liitetään?

Tutkielma rakentuu viidestä pääluvusta. Luvuissa 1.–3. käsittelen tutkimukseni lähtökohtia, eli graffitisarjan teoksia, tutkimukseni aineistoa ja menetelmiäni, sekä aiempaa kirjallisuutta. Neljäs luku muodostuu tutkimukseni analyysistä, jossa ensimmäisenä tarkastellaan Banksyn toimijuutta ja taiteellista kaanoniam, joihin graffitisarjan vastaanotto ja reaktiot perustuvat. Toisessa käsittelykappaleessa tutkin teksteistä korostuvia teostulkintoja, ja niissä esiintyvää tematiikkaa. Viimeisenä käsittelen graffiti- ja katutaiteen käytäntöjä, ja sitä kuinka ne sointuvat Banksyn toimintaan ja kesän 2024 graffitisarjaan.

Kuka Banksy on, ja millä nimikkeellä hänestä tulisi keskustella? Käytän Banksystä käsitettä taiteilija, vaikka hänestä voisi käyttää monia muitakin nimiä, kuten katutaiteilija, aktivisti, urbaani runoilija,

filantrooppi, filosofi, tai urbaanitaiteilija.¹⁰ En halua vain yhden käsitteen käytöllä väheksyä sitä, mitä kaikkea muutakin Banksy on ja tekee. Tämä on hyvä muistaa tutkielman edetessä, vaikka puhunkin taiteilijasta ja taiteellisesta ilmaisusta, saattaa taustalla olla aktiivisesti nämä muutkin Banksyn ilmenemismuodot ja kommentaarit. Aineistoni yhteydessä Banksystä puhuttaessa käytetään käsitettä taiteilija, *artist*, joten myös tästä syystä koen taiteilijanimikkeen käytön perustelluksi. On selvää, etteivät teokset olisi herättäneet maailmanlaajuista kiinnostusta, ellei Banksy olisi nimennyt niitä omikseen. Banksyn kuuluisuus vaikuttaa muun muassa siihen, kuinka teoksista kirjoitetaan, mitä asioita ja teemoja nostetaan esille, sekä teosten käsittelyyn, kuten kysymyksiin konservoinnista, teosten rahallisesta arvosta ja varkauksista. Nämä seikat taas herättävät kysymyksen graffititaiteen käytännöistä, sekä erityisestä huomiosta ja kohtelusta, jonka Banksy on saanut osakseen.

2.3 The Guardianin tekstit aineistona – tausta ja konteksti

Tutkimusaineistoksi valikoin brittiläisen lehden, The Guardianin, verkossa julkaistut tekstit, jotka liittyivät Banksyn eläingraffitisarjaan.¹¹ Valitsin juuri kyseisen lehden sen laajan Banksy-aiheisen teksti- ja artikkeliotannon takia. Lisäksi otanta tarjosi monipuolisen kokonaisuuden elokuun tapahtumista, joista löytyy pohdintaa graffitimaalauksista useammasta eri näkökulmasta. Brittilehti liittyy Banksyn myös laajempaan kontekstiin, esimerkiksi tiedostaen Banksyn erityislaatuisen aseman etenkin Britanniassa. Vaikka uutisluontoisesti artikkeleissa kerrataan tapahtumasarjan perusteita, tarjotaan sen ohella myös syvällisempää pohdintaa ja analyysia. En valinnut suomalaista mediaa, kuten Helsingin Sanomien tekstejä, osaksi tutkielmani aineistoa, koska tekstit olivat mielestäni sisällöltään suppeita ja yksipuolisia. Niitä oli myös määrällisesti vähän verrattuna brittimediaan.

The Guardian on brittiläinen sanomalehti, joka perustettiin Manchesterissa vuonna 1819 edistämään liberaalien etuja Peterloon verilöylyn¹² jälkimainingeissa, ensimmäinen julkaisu ilmestyi vuoden 1821 toukokuussa. 1800-luvun lopulla The Guardian saavutti kansallista ja kansainvälistä tunnustusta

¹⁰ Banksy explained, n.d.

¹¹ Lista teksteistä löytyy kohdasta Tutkimusaineisto sivulta 42.

¹² Peterloon verilöyly tapahtui vuonna 1819, kun suuri ihmisjoukko kerääntyi Manchesterissa vaatimaan äänioikeutta, vapautusta sorrosta ja oikeutta, vaikka mielenosoittajat kokoontuivat rauhanomaisesti, se hajotettiin viranomaisien puolesta väkivaltaisesti, seurauksin joissa 18 ihmistä menehtyi ja noin 700 loukkaantui. People's history museum, n. d.

päätoimittaja Charles Prestwich Scottin johdolla. Vuonna 1921, lehden 100-vuotispäivänä, Scott myös määritteli lehden arvot, jotka olivat rehellisyys, integriteetti, rohkeus, oikeudenmukaisuus, velvollisuudentunto lukijaa kohtaan ja velvollisuudentunto yhteisöä kohtaan.¹³

The Guardianin perustamisen historia taustoittaa lehden poliittista linjausta, joka tänä päivänä asettuu keskustavasemmistoon (center-left) brittiläisen politiikan kentällä. Internetin epävirallisissa lähteissä, kuten Wikipediassa¹⁴ sekä Collins-sanakirjassa¹⁵ määritellään The Guardianin lukija stereotyyppisesti modernin progressivismin ja vasemmiston kannattajaksi. Tämä lehden poliittinen asetelma on pidettävä tekstien taustalla, ja saattaa vaikuttaa sekä suoraan että epäsuorasti siihen, kuinka graffititaiteeseen ja Banksyn poliittisiin kannanottoihin reagoidaan tai millaisin tavoin niistä kirjoitetaan. Nathan Robinson The Guardianin artikkelissaan *Media bias OK – if it's honest* kuvailee, ettei ilmiselvästi ole olemassa neutraalia journalistia, kuinka kunkin oma moraalit ja perspektiivit ohjaavat ja värittävät faktojen tulkintaa ja luentaa. Näin Robinson korostaa sitä, kuinka tärkeää on osoittaa läpinäkyvyyttä omien poliittisten asemien puolesta, mikä näin tekee toimittajista luotettavampia verraten tilanteeseen, jossa poliittisuus kielletäisiin.¹⁶

Lähdekriittisyys on merkittävässä asemassa tarkasteltaessa lehteä, joka saattaa aiheillaan, sanavalinnoillaan ja otsikoinnillaan hakea niin sanotusti klikkejä eli artikkelien lukukertoja. The Guardianin kerronta tuo esille vain yhden toimituksen näkökulman ja reaktion, ja on pohdittava nettiartikkelien markkinoinnin eettisyyttä: kuinka mediatalon taustalla toimii taloudellisen edun ja hyödyn tavoittelu, ja kuinka tämä vaikuttaa uutisten valintaan ja kerrontatapaan. Kaupallisuus ja trendikkyys saattavat olla yhtenä keskeisenä syynä, miksi esimerkiksi Banksy hallitsi elokuussa niin Helsingin Sanomien kuin The Guardianin uutissyötettä. Uskon, että tekstiartikkelit useilta eri toimittajilta auttavat tuomaan moniäänisyyttä aineistoon. Muutamat The Guardianin tekstit sisältävät lyhyitä lausuntoja eri toimijoilta taiteenkentältä tuoden useampia näkökulmia graffitisarjaan toimituksen ulkopuolelta.

¹³ The Guardian, history, n.d.

¹⁴ Wikipedia, The Guardian, n.d.

¹⁵ Collins-sanakirja, Guardian reader, n.d.

¹⁶ Robinson, The Guardian, 10.9.2019.

Edellä mainituista syistä on merkittävää katsoa, mitä The Guardian kertoo rahoituksensa lähteestä tai lähteistä. Heidän verkkosivuillaan kerrotaan, että Guardian media groupilla on vain yksi omistaja, joka on The Scott Trust -säätiö, ja tänä päivänä The Guardian kertoo yli puolet rahoituksesta tulevan lukijakunnan maksamasta tuesta.¹⁷ Näistä syistä lehti julistaa itsensä itsenäiseksi mediataloksi, jota ei hallitse suuri joukko osakkeenomistajia tai miljardööri omistaja. Vaikka The Guardianin lukeminen on internetissä ilmaista, voi lukija halutessaan valita tukea lehteä myös rahallisesti. Viimeisin tieto The Guardianin printtilehden levikistä on vuodelta 2021, joka silloin oli noin 105 000.¹⁸

2.4 Tutkimusmenetelmä ja -aineisto

Aloitin aineiston etsinnän The Guardianin artikkelihausta. Käytin hakusanana taiteilijan nimeä ”Banksy”, jolla löysin kaikki taiteilijaa käsittelevät tekstit. Hakutulokset tulivat kronologisessa järjestyksessä uusimmasta vanhimpaan. Näin oli helppoa tarkastella tekstiartikkelien kokonaisuutta, etenkin sitä, kuinka usein taiteilija on noussut otsikoihin. Näin huomasin vuoden 2024 elokuussa julkaistujen Banksy aiheisten tekstien suuren määrän: 19 tekstiä. Aineistoni kattaa näistä 17 tekstiä¹⁹. Jätän pois Brief Letters²⁰ tekstityypin, joita en kokenut merkitykselliseksi. Tekstit ovat pääosin uutisten kaltaisia, jossa raportoidaan mitä, missä ja milloin mitäkin on tapahtunut. Mutta teossarjan edetessä tekstit muuttuvat monipuolisemmiksi, ja mukaan astuvat analyysin täytemmät tekstit, jotka tarjoavat useamman henkilön näkemyksiä tapahtuneeseen. Kokonaisuudesta löytyy muun muassa myös Banksyn uran aikaisten teosten laajempaa tarkastelua, kuten listaus Banksyn niin sanotuista parhaista töistä. Lisäksi tekstien seasta löytyy myös sarjakuva, jonka lasken myös osaksi tekstikategoriaa, sillä se kuvastaa yhtä lailla sarjakuvan kautta Banksyn graffitisarjasta luotua diskurssia.

¹⁷ The Guardian, about, n.d.

¹⁸ PressCazette, 21.1.2026.

¹⁹ Aineistoni tekstityypit:

- 1 kuvareportaasi.
- 1 sarjakuva, Guardian opinion cartoon.
- 1 listaus, ranked-teksti, jossa listataan Banksyn töitä niin sanottuun parhausjärjestykseen
- 1 opinion-teksti, arvioisin kyseessä olevan enemmän kommentti, kuin mielipidekirjoitus, kirjoittaja Rafael Schacter on antropologi ja kuraattori, joka on kirjoittanut kirjan *Monumental Graffiti* (2024).
- 1 Analyysi Carol Dhieltä, kirjan *Banksy Completed* (2021) kirjailija.
- 12 tekstiä, jotka ovat suhteellisen perinteisiä uutistekstejä, joissa raportoidaan tapahtumia ja siihen liittyvää keskustelua.

²⁰ Brief letters, The Guardianin mielipidekirjoituspalsta, jossa toimitukseen saa lähettää muutaman lauseen pituisen mielipiteen, jotka yleensä liittyvät ajankohtaisiin uutisiin ja tapahtumiin.

Tutkielmani aineisto on luonteeltaan laadullinen, ja samoin on myös sen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmänä toimii diskurssianalyysi sekä sisällönanalyysi. Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi käsittelevät laajasti sisällönanalyysia menetelmäoppaassaan *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan dokumenttien systemaattista ja objektiivista analysointia. Dokumentteina tässä yhteydessä ovat verkossa julkaistut tekstit. Menetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä muodossa. Sisällönanalyysillä on oma heikko kohtansa siinä, että kerätty aineisto esitetään vain järjestettyinä johtopäätöksinä. Tämä voi näyttää tutkimuksen keskeneräisenä. On siis vältettävä esittelemästä järjestettyä aineistoa ikään kuin valmiina tuloksina, vaan tuoda esille myös omat johtopäätökset.²¹ Sisällönanalyysin avulla kävin 17 The Guardianin verkkosivuilla julkaistua tekstiä läpi analysoiden dokumentteja systemaattisesti. Pyrin näin luomaan aineistosta selkeän kokonaiskuvan, jonka kautta pystyin aloittamaan tutkimuksen kannalta merkittävien havaintojen huomioinnin.

Tietoarkisto organisaatio on yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, joka arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.²² Tietoarkisto on tuottanut sivuilleen laadullinen tutkimuksen verkkokäsikirjan, joka on vapaasti käytettävissä.²³ Diskurssianalyysin voi määritellä kielenkäytön ja muun merkitysvälitteiden toiminnan tutkimiseksi. Tekstiä analysoidaan yksityiskohtia myöten, etenkin sitä miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. Keskiössä on tutkia kielenkäyttöä sosiaalisen rakentumisen kannalta, näin voi tarkastella tutkimusaihetta seuraavilla kysymyksillä: mitä ja miten sanotaan, missä tilanteessa ja millä seurauksilla.²⁴ Aineistosta etsin aluksi teosten tulkintaan ja luentaan liittyviä huomioita, mutta havaintoni laajeni teksteihin tutustuessani. Kiinnostuin toistuvista diskursseista, jotka rakensivat kuvaa Banksystä ja graffititaiteesta. Esille nousi selkeät toistuvat kolme teemaa: ensiksi Banksyn aiempien teosten ja toiminnan kontekstit, toiseksi teostulkinnat ja -analyysit sekä kolmanneksi Banksyn erityislaatuinen asema graffitikulttuurin piirissä. Havaintojen luokittelu ja teemoittelu olivat keskeinen menetelmä analyysini taustalla. Toistuvien ja tutkimuksen kannalta merkittävien diskurssien ja teemojen pohjalta loin käsittelykappaleideni rakenteen

²¹ Tuomi, Sarajärvi, 2018, luku 4.4, e-kirja.

²² Tietoarkisto organisaatio, n.d.

²³ Tietoarkisto laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja, 2021.

²⁴ Tietoarkisto, diskurssianalyysi, 2021.

3. Kirjallisuutta

Kelly Grover *How Banksy Saved Art History* kirjassaan tutkii Banksyn tunnetuimpia teoksia. Grover asettaa Banksyn teokset osaksi vuoropuhelua taidehistoriaan vakiintuneiden teosten kanssa. Banksy teoksissaan saattaa luoda viittauksia toisten taiteilijoiden, kuten esimerkiksi Andy Warhollin ja Damien Hirstin, tunnettuihin teoksiin. Grover kuvailee, kuinka Banksy ei vain lainaa vaikutteita taidehistoriasta, vaan työntää taidehistorian seinää vasten ja ryöstää sen.²⁵ Tällä vertauskuvalla Grover pyrkii kuvailemaan Banksyn joskus hyvin suoraviivaista tapaa hyödyntää taidehistorian tunnettujen taiteilijoiden teoksia omassa taiteessaan, näin luoden tunnistettavia viittauksia teosten välille, lupaa kysymättä.

Carol Dhielin kirja *Banksy: Completed* käsittelee Banksyn teoksien ohella myös syvemmin hänen taiteensa taloudellisia, sosiaalisia ja poliittisia kulmia. Etenkin kiinnostava luku Dhielin kirjassa tarkastelee graffititaiteen asemaa kaupunkien katukuvassa.²⁶ Samankaltaisia teemoja tutkii Ulrich Blanché kirjassaan *Urban Art in a Material World*, jossa hän syventyy Banksyn taiteeseen ja toimintaan kulutuskulttuurin, kuluttajuuden ja kapitalismikritiikin kautta.²⁷ Carol Dhiel on kirjoittanut useampia tekstejä The Guardianiin, jotka liittyivät kesän 2024 graffitisarjaan.

Heta Hoffrén, nykytaiteen historian ja teorian opinto-ohjelmamme alumni, on tehnyt tarkkaavaisen kandidaatintutkielman *Katutiloista – Katsauksia graffititaiteen näyttelyihin ja historiaan*, joka käsittelee graffititaiteen historiaa ja sen vaiheita aina siirtymisestä kaduilta näyttelytiloihin.²⁸ Hoffrénin tutkielma opastaa graffititaiteesta tietämättömänkin graffititaiteen historian vaiheisiin ja tapahtumiin. Tuon tutkielmassani erilaisen näkökulman graffititaiteen tutkimukseen keskittyessäni vain yhteen tapaukseen ja yhden taiteilijan teoksiin. Tapahtumat ovat kuitenkin kytköksissä graffitikulttuuriin, sen tapahtumiin ja käytäntöihin

²⁵ Grover, How Banksy saved art history, 8, 2024.

²⁶ Dhiel, Banksy: Completed, 2021.

²⁷ Blanché, Urban Art in a Material World, 2016.

²⁸ Heta Hoffrén, Katsauksia graffititaiteen näyttelyihin ja historiaan, 2024.

4. Käsittelykappaleet

4.1 Banksyn kaanon

Banksy ja aiempi taiteellinen ura osana tulkintaa

Banksystä kirjoitetuissa teksteissä, olen huomannut, ettei itse taiteilijasta mainita paljoa, vaan enemmän tekstit käsittelevät Banksyn teosta ja siihen liittyviä tapahtumia. Tähän voi olla useampi syy. Ensinnäkin kyseessä on tunnettu taiteilija, josta on puhetta tasaisesti mediassa olettaen näin, että yleisö on tietoinen siitä, kuka Banksy on. Toiseksi itse taiteilijasta ei ole henkilökohtaisella tasolla paljon kerrottavaa, sillä hän salaa todellisen identiteettinsä²⁹ julkisuudelta. Näin taiteilijasta uutisoitaessa, koskettavat ne hänen julkista taiteilijauraansa ja teoksiaan. Hänestä ei tiedä muuta, kuin mitä eri medioiden välityksellä kuratoidaan yleisön silmien eteen, yleensä taiteen ja aktivismin muodoissa.

The Guardian -verkkolehden teksteissä graffitisarjan ohelle nostetaan Banksyn uran aikaisempia töitä. Ensimmäinen uutisartikkeli The Guardianissa graffitisarjaan ja vuohiteokseen liittyen ilmestyi klo 19.03 (CEST).³⁰ Graffitimaalaus oli taiteilijan ensimmäinen teos sitten kesäkuisen Glastonburyn musiikkifestivaalien performanssiesityksen, jossa taiteilija asetti yleisön keskelle pakolaislauttaa esittäneen kumiveneen ihmisnukkeineen. Kyseinen teos aiheutti moninaisia reaktioita, ja se oli laajalti uutisoitu aihe etenkin Britanniassa, sillä teoksen katsottiin ottavan kantaa Britannian siirtolaispolitiikkaan. 2024 poliittinen ilmapiiri kesäkuun lopulla oli suhteellisen kireä sisäpoliittisesti, sillä heinäkuun alussa Britanniassa järjestettiin parlamenttivaalit. Näin media saattoi olla herkemmin varpailaan odottamassa Banksyn seuraavaa liikettä teoksen tai teosten kantaaottavuus mielessään. Glastonbury musiikkifestivaalien teos nostettiin esille yhteensä viidessä tekstissä, jotka käsitelivät kesän graffitisarjaa. Glastonburyn teosta käytettiin ikään kuin taustoittamassa, miksi Banksy oli jo aiemmin samana kesänä ollut nosteessa mediassa, ja kuinka media huomio jatkui.

Kun The Guardianin teksteissä graffitisarjan teosten tulkintaa pohdittiin, pyrittiin teosluennassa käyttämään apuna Banksyn aikaisempia taideteoksia. Tämä aiempien teosten kontekstin, kuten

²⁹ Salainen identiteetti liittyy graffitin laittomuuteen, sekä alakulttuurin toimintatapoihin.

³⁰ Davies, The Guardian, 5.8.2024.

esimerkiksi eläinhahmojen käytön, katsottiin sopivan Banksyn tyyliin ja yhteiskunnallisen kommentaariin, esimerkiksi sarjan kolmannessa teoksessa, jossa apinakolmikko esiintyy. Näin kyseinen teos liitetään aikaisempiin Banksyn apina-aiheisiin teoksiin, kuten The Guardianissa julkaistussa tekstissä *Banksy reveals third London animal mural in three days* kuvaillaan:

*Banksy frequently uses monkeys as motifs in his works, often using the animals to take the place of humans in his pieces to convey social and political messages. For the late Queen's golden jubilee, he depicted a chimp-faced monarch in black and the colours of the union flag.*³¹

Päätelmäni on, että etenkin Banksyn elokuiset eläingraffitit teokset eivät The Guardianin tekstien diskurssissa tapahdu irrallaan hänen aiemmasta taiteellisesta tuotannostaan. Aiempia teoksia nostetaan esille, kun halutaan esitellä kontekstia tai kaanonia, johon uudet teokset ovat liittyvät, tai kun on haluttu tuoda esille teoksia, jotka voisivat tarjota teosten tulkintaan vinkkejä ja viittauksia. Voidaankin sanoa, että näin tyyliiltään tunnetun taiteilijan, kuten Banksyn, teoksia pyritään linkittämään toisiinsa esiintyvien teemojen, kuvastojen ja tekniikoiden kautta.

Mikään ei ole sattumaa – Banksyn laskelmallinen olemus

*“He did not write a caption for any of the photos, fuelling online speculation about their meaning.”*³² Edellinen lainaus on 7.8.2024 julkaistusta tekstistä, joka käsitteli kolmatta elokuun graffitisarjan teosta, eli apinakolmikkoo (ks. kuva 3 s.5). Jo tässä vaiheessa oli ymmärretty, kuinka suunnitelmallinen sarjan aloitus ja siitä viestiminen taiteilijan puolesta olivat. Juuri teosten nimeämättömyys herätti keskustelun teosten tarkemmasta sanomasta. The Guardianin diskurssissa tämä toiminta katsottiin tietoisena valintana Banksyltä, kuten lainauksessa esiintyvät sanat *fuelling*, eli vapaasti käännettynä tarkoittaen asian vauhdittamista tai villitsemistä. Usein poikkeuksetta Banksyn teokset herättävät keskustelua, mutta usein taiteilija saattaa orkestroida speaktaakkelin omaisia teoksia, jotka puhututtavat taidemaailmaa sekä mediaa. Tästä esimerkillinen teos on *Love is in the Bin* (2018).

³¹ Haji, The Guardian, 7.8.2024.

³² Haji, The Guardian, 7.8.2024.

Aineistosta löytyy kaksi mainintaa *Love is in the Bin* -teoksesta tai interventioista, eli tapauksesta, jossa Banksyn teos *Balloon girl* (2006) oli huutokaupassa myynnissä, kun teoskehyksen sisään piilotettu silppuri veti puolet teoksesta mukanaan. Näin syntyi tiedettävästi ensimmäinen teos, joka tuotettiin huutokaupan aikana. Myöhemmin teoksen nimeksi annettiin *Love is in the Bin*. Vuonna 2021 teos myytiin huutokaupassa 18,5 miljoonalla punnalla, joka oli korkein summa, jolla Banksyn teos on tähän mennessä myyty. Tämä tapahtumasarja jää varmasti taidehistorian kirjoihin, eikä ole ihme, että se nousee esille Banksy-aiheisissa teksteissä vuosien jälkeenkin. Tämä tapahtuma korostaa taiteilijan suunnitelmallisuutta ja valmiutta tehdä julkinen kantaaottava interventio. Tapaus toimii mielestäni hyvänä taustoituksena Banksyn toimintaan.

Ulrich Blanché kuvailee, kuinka Banksy toimii nykyajan kulutuskulttuurin puitteissa samoilla metodeilla, kuten esimerkiksi mainonnalla ja brändityöskentelyllä, mutta hänen tavoitteensa ei ole tavoitella suuria voittoja vaan enemmän lisätä huomiota ja tietoisuuttaan valitsemiinsa teemoihin.³³ Mutta kuten aiemmin mainitsin, Banksyn keräämä huomio ei ole taiteilijan puolesta sattumaa, vaan suunniteltuja liikkeitä ja toimia. Blanché ilmaiseekin, kuinka Banksyn katutaiteessa on itseasiassa massatuotannon piirteitä. Niissä on toistuvaa visuaalista muotokieltä, ne ovat nopeasti ja tehokkaasti tuotettua, jota edesauttaa sapluunojen käyttö, näin ne ovat kuin luotuja myös massamedian kulutettaviksi.³⁴ Tämän kesän 2024 graffitisarjan teokset osoittavat oikeaksi suuren mediahuomion kautta.

Päätelen, ettei kesän 2024 graffitisarjan teko, ja siitä kumpuava viestintä ollut taiteilijan suunnalta lainkaan sattumanvaraista. Vaan voidaan sanoa, että kyseessä oli sarja suunniteltuja liikkeitä. Tämä mielestäni korostuu päivittäisen julkaisurytmin, ja teosten paljastamisen ja omaksi vahvistamisen kautta. Banksyn loi ikään kuin aarteenetsinnän tunnun, kun teoksesta ei anneta tarkkaa sijaintia, saati nimeä, vain kuva, kuin ensimmäinen vinkki, josta alkaa etsintä ja arvailu. Teosten avoin konteksti kuten nimettömyys herätti kysymyksiä teosten sanomasta ja merkityksistä. Usein tästä syystä yleisö saattaa odottaa Banksyn teoksilta painivia sanomia ja ehkäpä jopa terävää kritiikkiä. Toisaalta on pohdittava, mikä on syy ja mikä on seuraus. Jos osa Banksyn teoksista sisältää poliittisen kannanoton tarkoittaako

³³ Blanché, 210, 2016.

³⁴ Blanché, 202, 2016.

se automaattisesti, että kaikilla hänen töillään on poliittinen sanoma. Mitkä siis olivat kesän 2024 graffitisarjaan liitetyt teostulkinnat, ja mistä ne saattoivat kummuta?

4.2 Teostulkinnat & tematiikka: mitä ja mistä syystä

Ajankohtainen yhteiskunnallisuus – eläinhahmot ja globaalit haasteet

Useimmat teosluennat ja analyysit syntyivät silloisten ajankohtaisten yhteiskunnallisten tapahtumien ja teemojen ympärille. Kuten aiemmin mainitsin, teosanalyysiin vaikuttivat Banksyn aiemmat teokset ja toiminta. Yhteiskunnalliseen ilmapiiriin Britanniassa vaikutti samana kesänä 2024 käydyt parlamenttivaalit, jotka pidettiin 4. heinäkuuta. Vaaleissa työväenpuolue sai vaalivoiton ja aiemmin vallassa ollut konservatiivipuolue menetti valtaosan edustuspaikoistaan parlamentissa.³⁵ Zainb Haji kuvailee tekstissään *Banksy reveals second animal artwork within 24 hours in London* ehdotuksen, jossa Banksyn fanit katsoivat taiteilijan ilmentävän villieläinkuvien kautta äärioikeiston äänestäjien aiheuttamia levottomuuksia.³⁶ Kaikki graffitisarjan maalaukset saattavat esittää villieläimiä³⁷. Eräässä artikkelissa kuvattiin teossarjan eläimiä sanoilla ”unusual animals”, eli epätavallisia eläimiä.³⁸ Tästä liitetystä temasta, jossa äärioikeistolaiset kiihkoilijat käyttäytyisivät kuin eläimet, yhdistää teossarjasta käytettävään sanaan The ”London zoo” series eli Lontoon eläintarha -sarja. Myös Mabel Banfield-Nwachi nostaa esille tekstissään ehdotuksen The ”London zoo” series nimen käytöstä.³⁹ Tämä myös antaa esimerkin, kuinka samat teoriat ja teosluennat toistuvat eri kirjoittajien välillä, ja kyseessä saattaa enemmän olla jonkun muun kuin kirjoittajan kehittämä nimi. The Guardianin tekstien analyysien yksityiskohtaosuuteen vaikuttaa se, missä kohtaa graffitisarjaa teksti on kirjoitettu. Ymmärrettävästi useamman graffitin jälkeen kokonaisuus muodostui selkeämmäksi, josta pystyi myös loogisemmin kokoamaan yhteneväisiä teemoja.

³⁵ Kangas, Yle, 5.7.2024.

³⁶ Haji, The Guardian, 6.8.2024.

³⁷ *On tulkinnanvaraista pohtia, voisiko isokokoinen kissa teos esittää tavallista kotikissaa tai vuoristovuohi domestikoitua vuohta. Mutta nämä eläimet voi myös kohdata luonnossa, joten on perusteltua katsoa villieläinten teeman yhdistävän kaikki teokset.*

³⁸ Thorpe, The Guardian, 11.8.2024.

³⁹ Banfield-Nwach, The Guardian 8.8.2024.

Kun elokuista teossarjaa katsoo kokonaisuutena, mielestäni eläintarha nimike on kokonaisuudelle varsin sopiva. Etenkin se varsin runollisesti yhdistää kaikki teokset yhteen, jotka kaikki ovat eläintarhasta löydettäviä eläimiä. Ei tule aliarvioida teosten paikkasidonnaisuutta. Eläintarha nimitys kaupungin nimen yhteydessä herättää kysymyksen, voidaanko suurkaupungin elämää tarkastella kuin eläintarhana konsanaan? Ehkä ei ole sattumaa, että teossarjan lopetti kirjaimellisesti Lontoon eläintarhan ovensuojukseen maalattu teos, jossa useimmat eläinlajit esiintyvät samaan aikaan. Yleisölle jää mysteeriksi, kuinka tarkasti Banksy on ennalta suunnitellut teoksensa. Voidaanko poistaa mahdollisuutta siihen, että median nostama nimi London Zoo Series olisi voinut antaa inspiraation Banksylle tehdä viimeinen teos eläintarhan rakenteeseen. Voiko näin median narratiivi kulkea kahteen suuntaan: eli myös toimia vaikuttimena taiteilijan suuntaan?

Tulkinnat Banksyn teosten yhteydestä äärioikeiston liikehdintään ei jäänyt ainoaksi ajankohtaiseksi poliittiseksi tapahtumaksi, joihin teosten katsottiin liittyvän. Gazan sota ja sen humanitaarinen kriisi tuotiin esille useammassa tekstissä. Eritoten Caroline Dhiel pohti kolmen apinan teosta ja sen mahdollisia luentoja. Ensinnäkin Dhiel muistuttaa, miksi Banksy usein käyttää teoksissaan juuri eläimiä. Eläinten kuvauksella korostetaan sanomatonta kannanottoa siihen, kuinka maailman hallitsemisessa eläimet saattaisivat olla parempia kuin ihmiset. Tästä esimerkkinä teos *Question Time/ Devolde Parliment* (2009), joka esittää Britannian edustajainhuonetta, jossa debatoivat poliitikot on korvattu simpansseilla.⁴⁰ Zainab Haji nostaa tekstissään Banksyn teoksen *Monkey Queen* (2003), joka kuvaa Kuningatar Elisabeth II:n kruunupäisenä apinana, jonka tunnistaa niin hiuksista kuin kuninkaallisista jalokivistä.⁴¹

Mahdollisesti siis vuoden 2024 graffititeoksen apinakolmikko (ks. kuva 3. s.5), joka liikkuu jonossa samaan suuntaan kuvastaa maailmatilannetta, jossa olemme voimattomia estämään kärsimystä, joka on meistä ihmisistä aiheutuvaa. Kuinka sodat ja konfliktit ovat historian jatkuvassa syklissä, eikä siitä voi syyttää muuta kuin ihmistä itseään. Dhiel samassa tekstiartikkelissa mainitseekin, että hän on itse odottanut taiteilijan kannanottoa Gazan tilanteeseen. Aiemmin Banksy on keskittänyt useampia teoksiaan Palestiinaan, kuten esimerkiksi hotellin, *The Walled Off Hotel* (2017), joka toimi niin yöpaikkana hotellin tapaan, taiteen keskittymänä, sekä protestina.⁴² On kiinnostavaa pohtia, kuinka

⁴⁰ Dhiel, The Guardian, 20.8.2024.

⁴¹ Haji, The Guardian, 7.8.2024.

⁴² Dhiel, The Guardian, 20.8.2024.

paljon aiemmat teokset ja kannanotot luovat odotuksia tuleville teoksille ja niiden merkityksille. Mahdollisesti odotukset voivat olla osana luomassa teostulkintoja.

Tekstien kirjoittajat osittain nostavat sosiaalisessa mediassa käytyjä keskusteluita tai niistä nousevia narratiiveja, ja osassa teksteissä teemat ovat heidän liittämäänsä. Koen myös, että päätös korostaa sosiaalisesta mediasta nousevia tulkintoja, ikään kuin valikoida sieltä keskeisimmät, edustavat usein kirjoittajan näkemyksiä tai myötäilevät haluttua näkökulmaa. Tai taustalla voi vaikuttaa halu nostaa eriäviä ja erilaisia näkökulmia, jotka kiinnostavat lukijoita. On myös muistettava ylemmän toimituksen valta, joka kantaa viimeisen sanan ja muokausvallan, siitä mitä julkaistaan ja millä sanoin.

Paul Gough Bournemouthin taideyliopiston varakansleri kommentoi graffitisarjaa Nadia Khomamin, Arts and culture -kirjeenvaihtajan, artikkelissa *Speculation rife about Banksy's London murals after five appear in a week* seuraavasti: *“But they are also powerful metaphors for the state of global politics and the troubled world we have created”*. Lausunto tiivistää Banksyn eläinhahmojen käytön teoksissaan, ja kuinka ne voivat toimia voimakkaina vertauskuvina globaalien politiikan tilasta ja siitä haastavasta maailmasta, jonka olemme luoneet. Tämä lausunto jälleen korostaa, kuinka Banksyn teoksissa nähdään poliittisia ja kantaaottavia teemoja. Gough jatkaa artikkelissa kommenttiaan: hänen mielestään etenkin muodoltaan yksinkertaiset eläinhahmokuvat jäävät ihmisille mieleen, kuitenkin samalla kantaen herättelevää viestiä maailman laajuisiin haasteisiin.⁴³ Kotimaan ja kansainväliseen politiikkaan liittyvät teosluennat eivät jääneet ainoiksi, vaan kirjoittajat liittivät Banksyn teoksiin myös ilmaston.

⁴³ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

Ilmasto

Banksy on aiemmin teoksissaan ottanut kantaa ilmastonmuutokseen, kuten esimerkiksi Lontoon Regent kanaalin veden rajaan maalattu teos vuodelta 2009. Teos julistaa suurin punakirjaimin ”*I don’t believe in climate change*” samalla, kun teksti vähitellen jää nousevan veden pinnan alle.⁴⁴ Näin arvioidessa vuoden 2024 graffitisarjan teoksia, yhdistyvät mahdollisesti eläinkuvat myös etenevään ilmastonmuutokseen ja sen seurauksiin. Jo graffitisarjan alussa, kuten vuohi ja elefantti teoksen yhteydessä, kirjoittaja Haji pohti teostulkintoja liittyen potentiaaliseen symboliikkaan, sosiaaliseen mediaan, uhanalaisuuden uhkaan tai jopa yksityisyyden puutteeseen.⁴⁵ Myös Khomamin tekstissä teosten tulkintaan nousi ympäristö, ekologisuus, sekä rakennetun ja luonnollisen ympäristön yhteys ja harmonia.⁴⁶

Mielestäni eläinkuvat toimivat jopa suorana kommenttina luonnon tilaan, etenkin kun ne maalataan ihmisen tuottamaan betoniseen ja rakennettuun kaupunkikuvaan. Tämä kontrasti luonnollisen ja ihmisen rakentaman ympäristön välillä on merkittävä. Kontrasti korostuu lisäksi siinä, miten Banksy kuvaa teoksissaan eläinhahmoja. Esimerkiksi vuohiteoksessa (ks. kuva 1. s.3.) eläin tasapainottelee korkealla seinustan kapealla pylväällä, silmään pistävän haastavassa asennossa ja paikassa. Korkeutta ja asennon tasapainottelua korostavat vuohen tarkka kapea asento, sekä maalatut kivenmurikat, jotka mureten tippuvat alaspäin. Tämän kuvauksen katson liittyvän eläinkunnan vaikeaan asemaan muuttuvan ympäristön keskellä, jossa on sopeuduttava tai kuoltava. The Guardian tekstissä Vanessa Thorpe kirjoittaa, voisiko teos symboloida ihmisten tyhmyyttä: ”...*some thought it might be a symbol of humanity’s folly*”.⁴⁷ *Folly* tarkoittaa typeryyttä tai mielettömyyttä. Typeryyden tässä yhteydessä tulkitsen ihmisten itse aiheuttamiin ongelmiin ja haasteisiin. Kuinka nykyisessä maailmassa tiedämme, kuinka tulisi toimia esimerkiksi ilmastonmuutoksen hidastamisessa, mutta silti olemme kykenemättömiä toimimaan yhdessä näiden toimien edistämiseksi. Olemme kuin vuohi, joka on ajautunut ohuelle kielekkeelle, josta vain se itse voi sen pelastaa, hyvällä tuurilla. Tosin vuohi, etenkin vuoristovuohi, on varsin taitava liikkumaan epätasaisessa maastossa, ja katsonkin tämän tarkoittavan sitä, että ihmiskuntakin pitää kädessään avaimia ilmastonmuutoksen ja muiden haasteidemme ratkaisuun, mutta olemme kykenemättömiä käyttämään niitä. On lopuksi mainittava, etteivät kaikki vuohiteokseen liittyvät

⁴⁴ Siddique, The Guardian, 21.12.2009.

⁴⁵ Haji, The Guardian, 6.8.2024.

⁴⁶ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

⁴⁷ Thorpe, The Guardian, 11.8.2024.

tulkinnat olleet vakavia, vaan siihen yhdistettiin etenkin sosiaalisessa mediassa suosiota saaneeseen englanninkieliseen sanontaan/hokemaan: greatest of all time, parhain kaikista, eli akronyymiin GOAT.⁴⁸ Goat tarkoittaa englanniksi vuolta, joka yhdistää lausahduksen teokseen. Tässä voisi siis katsoa graffitikulttuurin yhdistyvän nuorisokulttuuriin, jossa lausahdus tai kehu on ollut suosiossa.

Yhdistän ympäristöaiheisiin graffitisarjan viimeisen teoksen, eläintarhan metallioveen maalatun gorillan (ks. kuva 9. s.11), joka vapauttaa oven takaa muita eläimiä vapauteen. Mielestäni on erikoista, ettei aineistossani noussut esille, minusta itsestään selvää, kritiikkiä eläintarhoja kohtaan.⁴⁹ Selvästi gorilla vapauttaa eläintarhassa asuvat eläimet. Jälleen katson teoksessa esiintyvän vapauttajan asemassa olevan gorillan asemaa Banksyn aiempien teoksien kautta. Gorilla pystyy ja toteuttaa sen, missä ihminen ei ole onnistunut, tai mitä ihminen ei suostu tekemään. Toisaalta tekstistä erottuu mielestäni kaksinaismoralistinen vertauskuva eläintarhojen ja graffitikulttuurin välillä. Graffititeoksen ilmestyttyä oveen, ja Banksyn julistaessa sen omakseen, eläintarha ilmoitti siirtävänsä teoksen pois alkuperäiseltä paikaltaan pitääkseen turvassa. Muiksi syiksi lueteltiin myös sen turvallinen säilytys, kuten esimerkiksi suojaus auringolta.⁵⁰ Tämä on mielestäni vertauskuva julkiseksi tarkoitettun teoksen siirtämisellä yksityiseen tilaan, ja vapaaksi tarkoitettun eläimen asettamisella eläintarhan aitojen sisään. Näin mielestäni viimeisen gorilla teoksen paikkasidonnaisuus luo kiinnostavan kerroksen teoksen tulkintoihin. Mutta tämän kaltaista päätelmää ei löytynyt The Guardianin teksteistä.

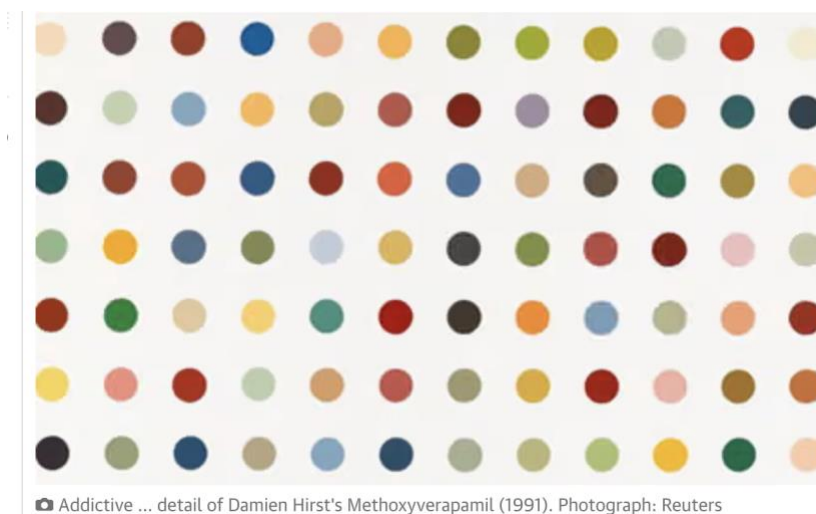
⁴⁸ Thorpe, The Guardian, 11.8.2024.

⁴⁹ *En toki kiistä kokonaan eläintarhojen tekemää suojele- ja tutkimustyötä, mutta eläintarhat eivät ole homogeeninen joukko, vaan osa saattaa tarvita kriittisempää tarkastelua.*

⁵⁰ Ferguson, The Guardian, 18.8.2024.

Taiteellinen ilmaisu

Seuraavaksi tarkastelen, kuinka The Guardianin tekstit kommentoivat Banksyn graffitisarjan teosten taiteellista ja teknillistä ilmaisua. Nämä havainnot ovat kiinnostavia, sillä mielipiteet ja havainnot eroavat toisistaan paljon. Osa tulkinnoista liitetään laajempaan taidehistorialliseen kontekstiin. Tämä ei ole Banksyn teosten yhteydessä uutta. Banksy saattaa teoksissaan tehdä hyvin suoria viittauksia taidehistorian teoksiaan ja taiteilijoihin. Näihin viittauksiin on perehtynyt Kelly Grovier kirjassaan *How Banksy saved art history*, jossa Grovier yhdistää Banksyn teoksen ja aiemman taidehistorian teoksen, josta löytyy Banksyn teoksen inspiraation lähde. Esimerkiksi Damien Hirstin teoksesta *Methoxyverpamil* (1991) innoituksen on saanut Banksyn maalaus *Rat with Roller on Spot Painting* (2009), jossa maalariksi pukeutunut rotta maalaa telalla Hirstin pilkkujen päälle. Ulrich Blanche taas nostaa esille Hirstin ja Banksyn samankaltaiset työskentelykaavat, jossa kummatkin luottavat töissään toistoon ja monistettavuuteen, kuten Hirstin pilkut ja Banksyn sapluunagraffitit.⁵¹ Kummassakin on omintakeinen tunnistettavuus, vaikka teos itsessään olisi yksinkertainen.

10. Näyttökuvaa. Damien Hirst, *Methoxyverpamil* (1991) 10.12.25.

Lähde: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/jan/12/damien-hirst-spot-paintings-review>

⁵¹ Blanche, 181, 2016.

11. Näyttökuvaa. Banksy, Rat with Roller on Spot Painting (2009) 10.12.25.

Lähde: <https://banksyexplained.com/rat-with-roller-on-spot-painting-2009/>

The Guardianin teksteistä löytyy ainakin kaksi löyhää taiteellista viittausta. Haji kuvailee esimerkin tekstissään seuraavasti:

Three monkeys have been associated with the Japanese proverb “see no evil, hear no evil, speak no evil”, though in Banksy’s work, the monkeys are not covering their eyes, ears or mouths.⁵²

Tämä liittyy kolmannen teoksen, eli apinakolmikon (ks. kuva 3. s.5) teostulkintaan. Mielestäni mahdollinen inspiraatio on sopiva, sillä se saattaisi tuoda apina teokseen poliittisuuden teeman, kuinka aistit suljetaan ympäröivältä pahuudelta Nadia Khomami luettelee tekstissään yleisesti yleisön tekemiä tulkintoja, joista yksi on yhteys Michelangelon Aatamin luominen freskoon.⁵³ Vaikka tekstissä ei suoraan sanota mihin teokseen tämä taidehistorian teos yhdistyisi, on mielestäni yhteys selvä: Banksyn graffitisarjan elefantti teos (ks. kuva 2. s.4). Tässä eläin kaksikko kurkottavat kärsillään toisiaan kohti, kuin ikään Jumala ja Aatami.

⁵² Haji, The Guardian, 7.8.2024.

⁵³ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

Banksyn graffitisarjaa kommentoivat muutamat taiteenkentän toimijat, kuten Paul Cough varakansleri Bournemouthin taideyliopistosta, tohtori Isobel Harbison, luennoitsija (critical studies) Lontoon Goldsmiths yliopistolta, sekä The Guardianin taidekriitikko Jonathan Jones. Kaikkien kolmen näkemykset esittelee Nadia Khomami The Guardianin tekstissä *Speculation rife about Banksy's London murals after five appear in a week*. Paul Goughin mielestä Banksyn graffitisarjan teokset ovat välittömästi saavutettavia sekä harvoin visuaalisesti liian monimutkaisia. Tällä tavoin Banksyn sapluunatyöskentely ja ikoniset kuviot jäävät katsojan mieleen, samalla tuoden esille vaikuttavat viestit. Cough näkee yksinkertainen ilmaisun hyveenä, toisin kuin kommentti, jonka antaa tohtori Isobel Harbison. Hän kuvailee graffiteja seuraavasti:

They're very basic in lots of ways. There might be something meaningful about their common silhouette style – not two-tone, as usual – and the fact of their plurality.” She said the appearances of different animals showed the artist was “building quite a congress.”⁵⁴

Harbisonin kuvaa teoksia teknisesti yksinkertaiseksi, ja että niistä voi mahdollisesti löytää jotakin merkityksellistä. Pohdin, voisiko lopun lausahdus ”quite a congress” liittyä hieman negatiivissävytteistä kommentaaria, kuten suomeksi voisi ilmaista sanoin sekalainen seurakunta. Näkemys on sävyllään hieman innottomampi kuin Coughin, muttei kuitenkaan täysin teossarjaa tyrmäävä. Kommenttinsa lopussa Harbison tiivistää, kuinka Banksyn näkemykset ovat usein itsestään selviä, ja tämän takia hänen teoksiensa mysteerisyys harvemmin säilyy. Lisätäkseen toiveikkaan loppukaneetin Harbison toivoo, että teokset säilyvät paikoillaan, ja kuinka on hyvä asia, jos ihmiset katselevat ylös ja ympärilleen.⁵⁵ Tämä viimeinen lisäys liittyy Banksyn teosten mahdollisiin siirtoihin, kuinka joko julkiset tai yksityiset toimijat siirtävät teokset ”turvaan” alkuperäiseltä paikaltaan. Uskon Harbisonin myös viittaavaan ihmisten tapaan tuijottaa kaupungilla puhelimiensa ruutuja, ja näin olevan vain positiivista, jos taide saisi herättelytä katseen liikkumaan ja havainnoimaan ympäristöään aktiivisemmin.

The Guardianin taidekriitikko Jonathan Jones kuvailee Banksyn teossarjaa saman suuntaisesti kuin Harbison, mutta huomattavasti kovemmillä sanoilla. Jones lausuu seuraavasti:

⁵⁴ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

⁵⁵ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

*Our collective obsession with these new cutesy images is not a good look for us either. It's a bit pathetic really. These bland silhouettes of animals would not be out of place in the Royal Academy summer exhibition. What's provocative, insightful or interesting about them? Is anyone really excited to see which animal comes next?*⁵⁶

Jones siis tuomitsee Banksyn ilmaisun vaisuksi ja kyseenalaistaa teosten kantaaottavuuden ja kiinnostavuuden. Samalla Jones tuntuu kysyvän: innostuuko joku todella seuraavan eläinaiheisen teoksen ilmestymistä. Jones kuvailee tämän kaltaista pakkomieltä yksinkertaisiin söpöihin eläinkuviin jopa säälittäväksi. Kyseinen kommentti ei jää tähän, vaan hän syventää kritiikkiään Banksyä ja hänen yleisöään kohtaan. Hänen mielestään karkeat sapluunatyöt eivät osoita vivahteita, kuinka eläinkuvat eivät visuaalisesti anna mitään, ja ovat näin osana sosiaalisen median pöhinää⁵⁷. Vaikka Banksy tekisi taidetta, josta keskustella, hän ei tee teoksia, joita reflektoida. Lopuksi hän julistaa Banksyn heidän taiteilijakseen, jotka ovat liian laiskoja ja narsisteja avautuakseen oikealle taiteelle.⁵⁸ The Guardianin toimittaja Kohmami, joka on kirjoittanut ja koonnut tekstiartikkelin, lisäten tekstiin Jonesin lainauksen:

*Jones said there was obviously a place for beautiful art that made us happy but doubted whether anyone would turn to Banksy for that.*⁵⁹

Jonesin voimakassanaisen lausunnon taustalla voi olla moni asia. Siihen saattaa vaikuttaa kriitikon asema, ja pyrkimys olla mielipiteissään kärkeä, tunteita herättelevä ja näin mahdollisimman monia lukijoita kiinnostava. Keskiöön astuu kysymys verkossa julkaistavien tekstien huomiosta ja mielenkiinnosta. Usein negatiivissävytteinen ja kärjistävä teksti saattaa herättää enemmän huomiota kuin neutraalimpi teksti. Ehkä kyseessä on Jonesin todellinen subjektiivinen kokemus ja mielipide Banksystä. Kiinnostavasti aineistostani löytyy The Guardianin artikkeli *Kissing coppers to rutting rhinos: Banksy's artworks – ranked!*, jossa juuri Jones listaa Banksyn merkittävimmät teokset niin sanottuun paremmuusjärjestykseen. Tässä listauksessa, joka sisältää kuvan ja lyhyen tekstin, ilmenee Jonesin hieman varautunut asenne Banksyn teoksia kohtaan, myös niitä, jotka eivät olleet elokuun 2024

⁵⁶ Khomami, The Guardian, 9.8.2024

⁵⁷ Englanniksi sana buzz.

⁵⁸ "He does crude stencils without nuance. These animals are no exception. They give you nothing visually, just a social media buzz. He makes images to talk about, not art to reflect on. He is the enemy of sensitivity, the philistine's revenge, an artist for people too lazy and narcissistic to open themselves to real art." Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

⁵⁹ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

graffitisarjassa mukana.⁶⁰ En sano, etteikö kriitikko saisi ilmaista mielipidettään. Toisaalta Jones mielestäni ottaa riskin kärkkäissä lausunnoissaan, joissa hän tuomitsee Banksyn taiteesta nauttimisen, sysäten sen samaan koriin narsismin kanssa. Tämä tuntuu enemmän klikkien haulta, kuin punnitulta, perustellulta ja rakentavalta taidekriitikiltä.

Nämä kolme asiantuntijakomenttia sisältävän tekstiartikkelin on kirjoittanut Nadia Khomami. Tekstissään myös Khomami kuvailee Banksyn graffitisarjan teoksia kryptisiksi muraaleiksi.⁶¹ Hänen tekstinsä asiantuntijakomentit osoittavat, että taiteen tulkitseminen on monisävyistä ja Banksy jakaa mielipiteitä brittiläisissä taidepiireissä. Näin kryptisyys, eli arvoituksellisuus, tuntuu sopivan hyvin tiivistämään Banksyn vuoden 2024 teossarjan ja siihen liittyvän reaktiot. Tämä arvoituksellinen monitulkintaisuus luo näkemykset niin eläinkuvien syvään yhteiskunnalliseen tulkintaan, kuin tekaistuun yksinkertaiseen performanssiin yrityksestä olla vaikuttava.

4.3 Banksy ja graffititaide

Graffiti- vai katutaidetta?

Tutkittaessa Banksyä on käsiteltävä katu- ja graffititaiteen käsitteitä. Tässä tutkielmassa en käsittele laajasti graffitikulttuurin moninaista historiaa, vaan enemmän lyhyesti muutamia alakulttuurin piirteitä. Banksyn graffitimaalausten diskursseissa korostuvat katu- ja graffititaide, ja graffitikulttuuri. Mitä eroa näillä asioilla on ja, kuinka ne liittyvät Banksyyn? Graffiti on keskeinen termi The Guardianin tekstiaineistossani, joka esiintyy usein sanaparina tagin tai katutaiteen yhteydessä.

Javier Abarca käsittelee Urbanario -blogitekstissään *Graffiti or street art: Julio 204 and Daniel Buren in 1968* nykygraffitikulttuurin juuria, pohtien sen eroa katutaiteeseen. Nykyajan graffiti ja graffitikulttuuri pohjautuvat 1970-luvun New Yorkiin, jossa se alkoi spraymaalilla kirjoitetulla nimillä kaupunkikuvaan, eritoten metron vaunuihin. Graffiti kehittyi alkuvuosista omaksi kulttuurikseen, jossa tavoitteena oli muun muassa saavuttaa kunnioitusta muiden toimijoiden keskuudessa löytämällä erikoisempia ja näkyvämpiä maalauspaikkoja, sekä esitellä tyylikkäitä maalaustyylejä. Tätä myötä kehittyivät myös

⁶⁰ Jones, The Guardian, 14.8.2024.

⁶¹ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

graffitin metodologia ja säännöt. Abarca erottaa graffitin ja katutaiteen toisistaan, katsoen, että graffiti on kuin suljettu koodi, jonka jäsenenä on vain tietty ryhmä. Katutaiteessa taas kutsutaan kadun kävelijä mukaan taiteeseen. Toisaalta Abarca korostaa, kuinka nykypäivän katutaide lainaa graffitien kaavaa, eli ne ovat usein sarjallisia, jotka toistavat tiettyä tunnistettavaa graafista identiteettiä. Yleensä teokset saavat näin täyden merkityksensä, kun sarjaa tarkastellaan kokonaisuutena. Abarca tekstissään tiivistääkin, kuinka katutaidetta nykyään voidaan pitää graffitin muotona, joka sopii suurelle yleisölle.⁶²

Graffiti sointuu siis osaksi laajempaa kokonaisuutta, eli katutaidetta. Abarcan tekstin kautta avautuu, miksi Banksyn taiteesta keskustellaan monin termein, kuinka nämä kaikki liittyvät graffitikulttuurin historian vaiheisiin ja kehityskaariin. Graffiti- ja katutaide, ja tagit punoutuvat laajaksi kokonaisuudeksi, ja niiden merkitykset saattavat vaihdella ajasta ja yhteisöstä riippuen.

Graffitien luonne: Banksyn sanomattomat erioikeudet

Tässä vaiheessa on käsiteltävä graffitien ja graffitikulttuurin yhä merkittävää puolta: laittomuuden elementtiä. Jos esimerkiksi kaupunki tai muu toimija tilaa graffitin tiettyyn sijaintiin, sen katsotaan kuuluvan osaksi julkista taidetta, mutta graffitin ilmestyessä ilman sovittua tilausta tai luvallista paikkaa kyseessä on edelleen rikos. Vaikka nykypäivänä graffitit ovat hyväksytympiä kuin aikaisemmin, on luvattomuuden, vastakulttuurin ja anonymiteetin elementti yhä osana graffitikulttuuria.⁶³ Sinänsä Banksy tunnustautuu anonymiteetillään osaksi graffitikulttuuria, mutta missä hänen työskentelynsä eroaa, on suuri julkisuus, ja sen suomat erityisyydet.

Tähän katu-uskottavuuteen tai sen puutteeseen keskittyy The Guardianin taidekriitikko Jonathan Jones kuvaillen Banksyä seuraavasti: “...*has gone establishment. He’s become a national treasure, and that’s not a good look for a street artist.*”⁶⁴ *Establishment* termillä Jones tarkoittaa, kuinka toimija, joka on aiemmin kuulunut esimerkiksi vasta- tai undergroundkulttuuriin muuttuu osaksi valtavirtaa. Tällä viitaten Banksyn saamaan suureen suosioon, nousseen näin kansakunnan lemmikiksi ikään, ja tämän

⁶² Abarca, 2008.

⁶³ Uhlbäck, 4/2023.

⁶⁴ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

ollessa hyvin erilainen profiili, kuin kapinoivalta rajoja rikkovalta graffititaiteilijalta voisi odottaa. Jonesin mielestä Banksy voisi toimia seuraavasti:

*quit monkeying about, retire and reveal who he really is, because these insipid stencils have nothing to say or to show us. Or perhaps we've all got it wrong and this is a commercial teaser campaign: in a few days Banksy will announce his new tropical soft drink or clothing brand.*⁶⁵

Jonesin mukaan siis Banksy on tullut niin vahvasti osaksi kaupallistunutta valtavirtaa, ettei hänen tulisi lopettaa pelleilyä ja paljastaa itsensä. Jones nasevasti lausuu, kuinka yksinkertaiset sapluunatyöt saattavat olla vain osana Banksyn muka markkinointikampanjaa, eikä olisi yllättävää, vaikka hän julkaisisi oma vaatemerkinsä tai valikoiman omia limsoja. Tämän tyyppinen kommentointi kuvailee sitä välitilaa, jossa Banksy on: hän edustaa, tai on edustanut vastakulttuuria, jopa kapinallisuutta, mutta suuri suosio on saattanut viedä terävyyden hänen kommentaaristaan. Tai näin ainakin voi päätellä Jonesin kommentin perusteella.

Arvioisin, jos tuntemattomampi graffititaiteilijan teoksia ilmestyisi yhtä näkyville paikoille, saattaisivat ne hetkeksi herättää huomiota, mutta suhteellisen nopeasti ne saatettaisiin joko pestä pois tai niiden päälle ilmestyisi toinen graffiti. Kesän 2024 graffititeosten vastaanotto olisi ollut suhteellisen olematon, ellei juuri Banksy olisi julistautunut niiden tekijäksi. Teokset saavuttivat automaattisesti aseman, jossa ne pyritään säilyttämään juuri sellaisina, ilman luonnon, ulkopuolisten tai muiden graffitimaalareiden tekemiä muutoksia⁶⁶. Antropologi ja kuraattori Rafael Schacter on kirjoittanut The Guardianin mielipidekirjoituksen *How does Banksy feel about the destruction of his art? He may well be cheering*, jossa hän kuvailee Banksyn teosten erityislaatuista asemaa seuraavasti:

⁶⁵ Khomami, The Guardian, 9.8.2024.

⁶⁶ Olen ymmärtänyt, että graffitikulttuurissa merkittävää on ilmaisun vapaus. Ei siis ole väärin maalata toisen kuvan tai tagin päälle, vaan se kuuluu graffitien vapaaseen ja spontaaniin luonteeseen. Tästä syystä graffitin tekijä, ei voi koskaan olla varma, kuinka paljon hänen töitään on olemassa, sillä katukuva ja maalausalustat ovat jatkuvassa muutoksessa.

*Graffiti is supposed to naturally decay and die, not be preserved like a work in a gallery. The conservation of these public works by private organisations, as seen in the Banksy pieces trapped behind protective plexiglass, therefore goes against one of the most basic characteristics of graffiti: its being an artefact that should never try to defeat the natural cycle of life and death.*⁶⁷

Schacter kuvailee, kuinka graffitin tulisi luonnollisesti murentua ja kuolla, kuinka graffitille on ominaista muuttua, eikä sitä ole tarkoitus säilyttää museotilan kaltaisissa olosuhteissa pleksilasin⁶⁸ takana. Tähän aiheeseen liittyy Wikipedia-artikkeli, joka listaa Banksyn teokset, jotka ovat vahingoittuneet tai tuhoutuneet, joten vaikka pyrkimys säilyttämiseen on usein olemassa, ei se aina onnistu.⁶⁹ Tähän suojelemiseen ja keskusteluun omistajuudesta⁷⁰ vaikuttaa Banksyn suuri suosio, mutta ennen kaikkea teoksen rahallinen arvo.

Kiinnostavasti 2024 kesän graffitisarjasta löytyy teos, joka kohtasi graffitille ominaisen kohtalon: sen päälle maalattiin. Graffitisarjan savikuonoa esittävä maalaus (ks. kuva 8. s.10), kohtasi muokkaajansa, pipopäisen henkilön, joka spraymaalilla teki teoksen päälle oletettavasti dollarin merkin ja V-kirjaimen. The Guardianin tekstin yhteydessä näytetään videon pätkä, jossa sivustakatsojat todistavat tapahtumaa, huutaen samalla maalarille vastaväitteitä. Tapahtuma ilmentää jälleen välitilaa, jossa Banksy sijaitsee. Teksti kuvailee, kuinka Banksy ei ole katutaiteilijoiden suosiossa, koska hänen työnsä ovat vahvasti popularisoituneet, lisäksi hän harjoittaa enemmän sapluunatyöskentelyä kuin vapaamaalaamista.⁷¹ Paikallisen asuinalueyhdistyksen edustaja antoi lausunnon tapahtumista seuraavin sanoin:

*It's a real shame that a mindless vandal has defaced the mural, which has already drawn visitors and brought so much joy to many. The council is now considering what would be reasonably possible for the future of the artwork and will be closely monitoring it.*⁷²

⁶⁷ Schacter, The Guardian, 18.8.2024.

⁶⁸ Kuten Banksyn aiemmille teoksille on tapahtunut, esimerkiksi Banksyn New Yorkiin supermarketin Zabarin rakennukseen maalaaman teokseen asennettiin pleksilasi suojaamaan teosta. Schrader, Artnet, 22.4.2024.

⁶⁹ Wikipedia, List of works by Banksy that have been damaged or destroyed, n.d.

⁷⁰ Omistajuudella tarkoitan, kenen omaisuuteen teos maalataan tai kenelle se myydään.

⁷¹ Dugan, The Guardian, 13.8.2024.

⁷² Dugan, The Guardian, 13.8.2024.

Tämä lausunto kuvaa pähkinänkuoressa Banksyn erioikeudellisen aseman. Banksyn ei katsota olevan aivoton vandaali töhrimässä kaupunkitilaa, vaan se on toinen graffitin tekijä. Sanavalinta *deface* on merkittävä, eli teos töhritään, mutta Banksyn teos ei siis ole töhry, vaan suojeltava taideteos. Edustaja kuvailee toimia, joihin yhdistys ryhtyy, eli pohtimaan teoksen tulevaisuutta tarkasti vahtien sitä. Nämä tapahtumat osoittavat jälleen, kuinka Banksyn graffititeokset eivät ole enää osana graffitikulttuuria, vaan enemmän yleisö julistaa ne kaupunkitilassa sijaitseviksi suojeltaviksi taideteoksiksi. Kenen teokset saavat siis sijaita julkisessa tilassa? En tässä tutkielmassa määrää, mikä lähestymistapa olisi oikea, mutta vuoden 2024 kesän graffitisarja osuvasti ilmentää Banksyn erityislaatuista asemaa ja siihen reagointia.

Muuttuvat sijainnit

Ei kuitenkaan riitä, se että teos pyritään turvaamaan alkuperäisessä sijainnissaan. Jo ennen elokuun 2024 graffitisarjan syntyä Banksyn teoksien yhteydessä on uutisoitu ja kirjoitettu tilanteista, jossa graffititeos on pyritty siirtämään alkuperäisestä julkisesta sijainnista, niin sanotusti turvaan. Se kuka teoksen siirtää, tai pyrkii säilyttämään, riippuu graffitin paikasta ja alustasta, johon se on tehty. Teosten arvo liikkuu suurissa summissa ja usein ne myydään taideinstituutioille tai huutokaupataan eteenpäin. Näin myös tapahtui kesän 2024 graffitisarjan useimmille teoksille. Ensimmäinen teos, jonka sijainti muuttui, oli 8.8. satelliittilautaseen maalattu sutta esittävä teos (ks. kuva 4. s.6). Jo samana päivänä The Guardianin Banfield-Nwachi kirjoitti, kuinka muutaman tunnin esilläolon jälkeen teos varastettiin kahden naamioihin pukeutuneiden henkilöiden toimesta.⁷³ Koska teos oli maalattu satelliittilautaselle, se oli mahdollista irrottaa sen alkuperäisestä sijainnista. Toinen kesän 2024 graffitisarjan teos, joka siirrettiin, oli teossarjan kuudes teos, suuren kissaeläimen siluetti (ks. kuva 6. s.8). Teos oli maalattu puiselle mainostaululle, joka satelliittilautasen tavoin oli irrotettavissa. Teos irrotettiin jälleen vain pari tuntia sen ilmestymisen jälkeen kahden rakennusurakoitsijan toimesta. Yleisö protestoi huutamalla urakoitsijoille, jotka kertoivat poistavansa teoksen poliisin pyynnöstä turvallisuussyistä. Kuulemma poliisit halusivat estää ihmisten menevän autotielle liikenteen sekaan nähdäkseen teoksen. Mainostaulun omistaja kertoi poliisille, että aikoo lahjoittaa teoksen taidegallerialle.⁷⁴

⁷³ Banfield-Nwachi, The Guardian, 8.8.2024.

⁷⁴ Weaver, The Guardian, 11.8.2024.

Sarjan seitsemäs teos (ks. kuva 7. s.9) oli poliisin puhelinkoppiin maalattu graffiti 11.8. Teos esittää piraija-allasta, jossa kalat uiskentelevat vedessä, kuin akvaariossa. The Guardian kirjoitti, kuinka Lontoon kaupungin hallinnollinen laitos kertoi haluavansa selvittää vaihtoehtoja, kuinka säilyttää teos oikein.⁷⁵ Myöhemmin kirjoitettiin, kuinka puhelinkoppi ensin aidattiin, ja sen jälkeen viranomaisten toimesta siirrettiin turvaan.⁷⁶ Jään pohtimaan, olisiko teoksen tekeminen Lontoon poliisin puhelinkoppiin tietoinen kommentaari Banksyltä, kun juuri edellisenä päivänä poliisi oli poistattanut yhden hänen teoksistaan.

Kesän 2024 viimeinen teos (ks. kuva 9. s.11), eläintarhan peltioveen maalattu gorilla, siirrettiin pian myös pois alkuperäiseltä paikaltaan. Eläintarha kuitenkin ilmoitti siirtävänsä alkuperäisen teoksen pois, syitä olivat teoksen turvallisuus, sekä oven käyttöönotto kiireisenä kesänä. Eläintarha julisti, kuinka merkittävä tapahtuma teoksen ilmestyminen oli museon miltei 200-vuotisessa historiassa, ja he toivat alkuperäisen tilalle kopion teoksesta sekä kyltin, jossa lukee ”*Banksy woz ere*”, tarkoittaen ilmaista Banksyn olleen tällä paikalla.⁷⁷ Eläintarhan toiminta teoksen yhteydessä toistaa samaa kaavaa, kuin aikaisemmatkin teossiirrot. Siirretään teos pois julkisuudesta turvallisuuden ja teoksen suojelemisen varjolla. Tästä herää kysymys Banksyn taiteen merkityksestä, ja kenelle se oikeastaan tehdään? Onko oikein siirtää teos pois julkisesta tilasta, jonne se on selvästi tehty ja suunnattu? Voiko taidevarkaus tapahtua, kun julkiseksi tarkoitettu työ siirretään yksityiseen tai jopa maksulliseen tilaan? Tätä pohtii myös Ella Baron The Guardianin sarjakuvassaan, joka kuvaa henkilöä kantamassa satelliittilautaseen maalattua sutta pois, puhekuplan sanoen ”*It doesn't belong here*”, kun taas muut eläingraffitit ovat pystyttäneet kyltin, jossa sanotaan: ”*Whose streets? Our streets.*”⁷⁸ Tämä sarjakuva kysyy, kenelle katutaide kuuluu? Mahdollisesti vastaten: se kuuluu teoksille, josta mahdollisimman moni pääsisi nauttimaan.

Matthew Weaverin The Guardianin tekstiartikkelissa *Banksy confirms piranhas are his seventh animal artwork in London* nimetön todistaja antoi lausunnon, viitaten suuren kissaeläimen teokseen, kertoen seuraavasti: “*It's a great shame we can't have nice things and it's a shame it couldn't have lasted more*

⁷⁵ Weaver, The Guardian, 11.8.2024.

⁷⁶ The Guardian, 12.8.2024.

⁷⁷ Ferguson, The Guardian, 18.8.2024.

⁷⁸ Baron, The Guardian, 11.8.2024.

than an hour”.⁷⁹ Lausahdas voisi viitata muihinkin teoksiin, joiden sijainti muuttui, tai jotka eivät säilyneet alkuperäisessä muodossaan. Tämän kautta on kiinnostavaa pohtia, kenelle graffititaide tehdään, ja ketkä pääsevät tai ehtivät paikalle ihaillemaan siitä. Katutaiteen luonteen mukaan, kaupunkitilassa olevilla henkilöillä olisi parhaimmassa tapauksessa mahdollisuus päästä nauttimaan teoksesta, mutta kuka sen siis pilaa? Ovatko taustalla järjestyksestä nimellisesti vastuussa olevat, omistushaluiset yksilöt ja tahot, teoksia muokkaavat toimijat vai jokin muu?

Deihl kirjansa *Banksy: Completed* kappaleessa *The case for graffiti* kuvailee suhtautumistaan graffiteihin: hänestä graffiti on usein ainoa humaani elementti sieluttomassa kaupallistetussa kaupunkiympäristössä, joka jatkuvasti yrittää saada meidät käyttämään rahaa. Dhiel jatkaa sanoen, kuinka sodassa graffiteja vastaan on usein enemmän kyse kontrollista kuin estetiikasta. Asian yhteydessä Dhiel nostaa lainauksen Banksyltä, jossa Banksy kuvailee unelmien kaupunkitilaa, jossa graffitit olisivat sallittuja, katukuva olisi värikäs ja täynnä kirjoituksia, kuin juhlat, johon kaikki olisivat kutsuttu osallistumaan eikä ainoastaan kiinteistövälittäjät ja suuryritysten paronit. Dhiel myös kritisoi taiteen kaupallistumista ja kutsuisi taidemaailmaa enemmän nimellä taidemarkkinat, jonka toiminta perustuu valtaan tahoilta, jotka hyötyvät siitä rahallisesti.⁸⁰

Yksi tärkeimmistä havainnoista aineistostani on ehdottomasti Banksyn teoksiin liittyvä omintakeinen kysymys omistajuudesta ja teoksien muodon tai sijainnin muutoksista. Näitä toimia taas ohjasi teosten kuuluisa tekijä ja rahallinen arvo. Toisaalta katutaiteeseen itsessään liittyy vahvasti saavutettavuus ja maksuttomuus, se kuinka taidetta tuodaan kaupunkitilaan ilmaiseksi pääsymaksua pyytämättä. Banksyn teokset liittyvät kiinnostavasti hänen taiteensa markkina-arvoon ja kaupallisuuteen, kun julkiseksi tarkoitettut teokset siirretään niin sanotusti turvattuun yksityiseen tilaan. Nämä teemat toistuivat myös kesän 2024 graffitisarjan The Guardianin teksteissä, kuten aiemmin esitetyt tapaukset osoittavat.

⁷⁹ Weaver, The Guardian, 11.8.2024.

⁸⁰ Dhiel, 60–62, 2021.

5. Johtopäätökset

Tämän kandidaatin tutkielman alussa lähdin tarkastelemaan, miten Banksyn 2024 elokuun graffitisarjan teoksia tulkitaan, sekä miten niistä kirjoitetaan The Guardian -verkkolehden teksteissä elokuussa 2024, sekä millaisia diskursseja, teemoja ja merkityksiä teoksiin ja teossarjaan liitetään teksteissä? Tutkimusaineistoni yllätti laajuudellaan. Näin oli ajoittain haastavaa mahduttaa työtä kandidaatintutkielman mittaan. Aineisto onnistui vastaamaan tutkimuskysymyksiin onnistuneesti valitsemieni tutkimusmetodien avulla.

Tutkielmassani käsittelin, kuinka Banksyn aikaisempi taiteellinen ilmaisu ja ura loivat raamit uusien teosten tulkinnalle. Aiemmin Banksyn teoksissa nähdyt seikat, kuten eläinhahmojen käyttö sekä poliittiset kannanotot tuotiin kesän 2024 graffitisarjan teosten tulkintaan. Teksteissä ilmenee, kuinka Banksyn aikaisempaan toimintatapaan kuuluu tarkoituksellinen ja suunniteltu huomion herättäminen, ja kuinka hän usein saattaa hyödyntää median tuomaa huomiota edukseen. Graffitisarjan teosten nimeämättä jättäminen ja aarrejahdin kaltainen teosten tekorytmi ja niistä viestiminen sosiaalisessa mediassa vauhdittivat teoksiin liittyviä teorioita ja pohdintoja. Banksyn taide, herättelee niin ihmisiä kuin mediaakin, riippumatta siitä, nimeääkö hän niiden taustalle suuren viestin vai ei.

Lisäksi tarkastelin, kuinka aineistossani graffititeoksiin liitetään teostulkintoja ja tematiikkaa. Seuraavat aiheet nousivat esille, kuten ajankohtaiset yhteiskunnalliset tapahtumat paikallisesti Britanniassa sekä globaalisti. Eläinkuvien katsottiin kuvailevan ympäristön ja luonnon asemaa, kuten villieläinten elintilan muutoksia, sekä kysymyksiä ekologisuudesta ja ilmastonmuutoksesta. Kyseiset teemat näkyivät teosten hahmojen asettelussa, kuten vuohi tasapainottelemassa, sekä sijainneissa, kuten gorillan kuva eläintarhan ovessa vapauttamassa muut eläimet vapauteen. Jälleen Banksy saattaa teoksillaan ehdottaa, hallitsisivatko eläimet meitä ihmisiä paremmin. Kirjoittamisen tapa vaihteli tekstityypistä riippuen. Osa oli enemmän raportoivia ja toiset, etenkin taiteen kentällä toimijoiden tulkinnat ja mielipiteet olivat voimakkaimpia ja jakautuneimpia. Teosten visuaalisuus ja tekninen toteutus jakoivat mielipiteitä, osa katsoi yksinkertaisenkin kuvan välittävän paljon merkityksiä ja jäävän mieleen, kun taas eräät katsoivat sen jopa tyhjämpäiväiseksi

Tämä tutkielma osoittaa Banksyn erityislaatuisen aseman, jossa hänen teoksensa kohdataan eri tavalla kuin muu graffititaide. Vaikka hän mukailee graffitikulttuurille ominaisia piirteitä, kuten luvattomuus ja anonymiteetin varjelu, hänen teoksiaan kohdellaan kuin suojeltavina taideteoksina, ei vandalismina julkisessa tilassa. Teosten nopea suojaaminen, siirtäminen ja yksityistäminen ovat ristiriidassa graffitikulttuuriin liittyvän vapauden, katoavaisuuden ja muokattavuuden kanssa. Näiden toimien taustalla vaikuttavat ennen kaikkea Banksyn kuuluisuus, teosten rahallinen arvo ja taidemarkkinoiden intressit. Banksyn graffitisarjan ympärille rakentuu toistuvia kysymyksiä teosten merkityksistä, muutoksista sekä niiden omistajuudesta. Lopulta Banksyn 2024 kesän graffitisarja osoittaa, kuinka vastakulttuurinen ilmaisumuoto voidaan institutionalisoida, mikä haastaa katutaiteen alkuperäiset periaatteet ja herättää kysymyksen siitä, kenelle julkiseksi tarkoitettu taide lopulta kuuluu?

Lähteet

Arbaca, Javier. 2008. Urbanario. 6.10.2008. blogiteksti. viitattu 2.2.2026.

<https://urbanario.es/en/articulo/graffiti-or-street-art-julio-204-and-daniel-buren-in-1968/?portfolioCats=168>

Banksy explained. n.d. Who is Banksy? verkkosivu. viitattu 6.3.2025.

<https://banksyexplained.com/who-is-banksy-new-one/>

BBC. 26.7.2024. Banksy's balloon girl chosen as nation's favourite artwork. viitattu 11.11.2024.

<https://www.bbc.com/news/uk-england-40717821>

Blanché, Ulrich, Rebekah Jonas, Ulrich Blanché, ja Rebekah Jonas. *Banksy: Urban Art in a Material World*. Marburg: Tectum Wissenschaftsverlag, 2016.

Collins. n. d. verkkosivu. viitattu 24.1.2025.

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/guardian-reader>

Diehl, Carol. *Banksy: Completed*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2021.

Gardner, Simo; Pearson, James; Morrison, Blake. 2026. In search of Banksy. Reuters. 13.3.2026.

verkkosivu. viitattu 25.3.2026. <https://www.reuters.com/investigates/special-report/global-art-banksy/>

Grovier, Kelly. *How Banksy Saved Art History*. London ; New York: Thames and Hudson, 2024.

Hoffrén, Heta, Katutiloista: Katsaus graffititaiteen näyttelyihin ja historiaan, 2024.03.26.

Taideyliopisto.

Jones, Jonathan. 2019. Banksy is the Brits' favourite painter of all time - is this status deserved?. The Guardian 15.7.2019. viitattu 11.11.2024.

<https://www.theguardian.com/artanddesign/shortcuts/2019/jul/15/banksy-brits-favourite-painter-all-time-status-deserved-secretive-stenciller-high-art-alienates>

Kangas, Laura. 2024. Työväenpuolueen voitto jäi laihemmaksi kuin voisi luulla – tämä Britannian vaalituloksesta on hyvä tietää. Yle uutiset 5.7.2024. viitattu 24.1.2025. <https://yle.fi/a/74-20098189>

People's history museum. n. d. Protest and Peterloo: the story of 16 August 1819. viitattu 24.1.2025. <https://phm.org.uk/protest-and-peterloo-the-story-of-16-august-1819/>

PressGazette, 21.1.2026. Newspaper ABCs: Sunday People continues to see biggest circulation decline. verkkosivu. viitattu 25.3.2026. https://pressgazette.co.uk/media-audience-and-business-data/media_metrics/most-popular-newspapers-uk-abc-monthly-circulation-figures-2/

Robinson, Nathan. 2019. Media bias is OK – if it's honest. The Guardian, 10.9.2019. viitattu 24.1.2025. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/sep/10/media-bias-is-ok-if-its-honest>

Schrader, Adam, 22.4.2024. Zabar's Banksy Mural Encased in Plexiglass Amid Construction, Artnet, verkkosivu. viitattu: 2.2.2026. <https://news.artnet.com/art-world/zabars-banksy-mural-enhanced-security-after-construction-2473830>

Siddique, Haroon. 2009. Banksy sees red over climate change. The Guardian, 21.12.2009. viitattu 6.3.2025. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2009/dec/21/banksy-copenhagen-regents-canal>

The Guardian. n.d. History. verkkosivu. viitattu 24.1.2025. <https://www.theguardian.com/about/history>

The Guardian. n.d. About. verkkosivu. viitattu 24.1.2025. <https://www.theguardian.com/about>

Tuomi, Jouni, ja Anneli Sarajärvi. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi / Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2018.

Tietoarkisto. 2021. mediatekstit. verkkosivu. viitattu 22.12.2024.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/mediatekstit/>

Tietoarkisto. 2021. menetelmäopas. verkkosivu, viitattu 22.12.2024.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/>

Uhlbäck, Vanessa. Taidelehti. blogiteksti. 4/ 2023. viitattu 2.2.2026. <https://taidelehti.fi/varsin-hyvaksyttya-yha-laitonta/>

Wikipedia. n.d. Banksy works that has been damaged. verkkosivu. viitattu 3.2.2026.

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_works_by_Banksy_that_have_been_damaged_or_destroyed

Wikipedia. n.d. The Guardian. verkkosivu. viitattu 24.1.2025.

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Guardian

Kuvalähteet

Näyttökuvat 1.–9. Banksyn Instagram-sivu. Otettu 24.1.2025. <https://www.instagram.com/banksy/>

Näyttökuvat 10. Damien Hirst, Methoxyverpamil (1991). Otettu 10.12.2025.

<https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/jan/12/damien-hirst-spot-paintings-review>

Näyttökuvat 11. Banksy, Rat with Roller on Spot Painting (2009). Otettu 10.12.2025.

<https://banksyexplained.com/rat-with-roller-on-spot-painting-2009/>

Tutkimusaineisto

The Guardian, elokuu 2024, Banksy aiheiset uutisartikkelit

Were Banksy's London animals a comment on Gaza – or just monkeying around?

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/20/banksy-london-animals>
- Carol Diehl, Tue 20 Aug 2024 15.43 CEST

Final artwork in Banksy animal series removed by London Zoo

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/18/final-artwork-in-banksy-animal-series-removed-by-london-zoo>
- Donna Ferguson, Sun 18 Aug 2024 19.50 CEST

How does Banksy feel about the destruction of his art? He may well be cheering

- <https://www.theguardian.com/commentisfree/article/2024/aug/18/banksy-art-destruction-graffiti-street-art>
- Rafael Schacter, Sun 18 Aug 2024 14.00 CEST

'It's wanton vandalism': the unwanted consequences of owning a Banksy

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/18/its-wanton-vandalism-the-unwanted-consequences-of-owning-a-banksy>
- Vanessa Thorpe, Arts and media correspondent, Sun 18 Aug 2024 09.00 CEST

Beyond Banksy: the other British street artists you should know

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/17/beyond-banksy-the-other-british-street-artists-you-should-know>
- Nadia Khomami Arts and culture correspondent, Sat 17 Aug 2024 10.00 CEST

Banksy's London artworks – in pictures

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2024/aug/10/banksy-week-of-london-artworks-in-pictures>
- Jim Powell, Tue 13 Aug 2024 11.14 CEST

Kissing coppers to rutting rhinos: Banksy's artworks – ranked!

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/14/banksy-artworks-ranked-street-artist>
- Jonathan Jones, Wed 14 Aug 2024 15.06 CEST

Banksy rhino artwork in London defaced with graffiti tag

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/13/banksy-rhino-artwork-london-defaced-graffiti-tag>
- Emily Dugan, Tue 13 Aug 2024 10.42 CEST

Banksy reveals rhino as eighth artwork in animal-themed London series

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/12/banksy-rhino-car-artwork-animal-themed-london-charlton>
- PA Media, Mon 12 Aug 2024 22.50 CEST

Ella Baron on Banksy's animals appearing as the UK riots subside – cartoon

- <https://www.theguardian.com/commentisfree/picture/2024/aug/11/ella-baron-banksy-animals-riots-subside-cartoon>
- Ella Baron, Sun 11 Aug 2024 18.46 CEST

Banksy confirms piranhas are his seventh animal artwork in London

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/11/banksy-confirms-piranhas-seventh-animal-artwork-in-london>
- Matthew Weaver, Sun 11 Aug 2024 16.37 CEST

Banksy's billboard cat removed as meaning of his London animals revealed

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/10/meaning-new-banksy-series-revealed-latest-london-artwork>
- Vanessa Thorpe, Arts and media correspondent, Sun 11 Aug 2024 00.33 CEST

Speculation rife about Banksy's London murals after five appear in a week

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/09/speculation-banksy-london-murals-after-five-appear-in-a-week>
- Nadia Khomami, Arts and culture correspondent, Fri 9 Aug 2024 15.05 CEST

Fourth new Banksy artwork stolen in London hours after it appeared

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/08/new-banksy-artwork-stolen-peckham-london>
- Mabel Banfield-Nwachi, Thu 8 Aug 2024 16.38 CEST

Banksy reveals third London animal mural in three days

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/07/banksy-reveals-third-london-animal-mural-in-three-days>
- Zainab Haji, Wed 7 Aug 2024 18.43 CEST

Banksy reveals second animal artwork within 24 hours in London

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/06/banksy-second-animal-artwork-london>
- Zainab Haji, Tue 6 Aug 2024 17.28 CEST

Banksy confirms new goat mural in south-west London is his creation

- <https://www.theguardian.com/artanddesign/article/2024/aug/05/banksy-confirms-new-goat-mural-in-south-west-london-is-his-creation>
- Caroline Davies, Mon 5 Aug 2024 19.03 CEST